

JEŽKOVÁ
KNIHOVNA KATECHETSKÁ.

ČÍSLO 4.

Duchovní cvičení
velikonoční.

Augustin, Norbert, Stanislav Kostka
a jeho bratr Pavel.

Sestavil

J. JEŽEK.

S povolením kníž. arcib. Ordinariátu v Praze.

V PRAZE.

Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví
Gustav Franci.

Cena 80 hal.

Bibliotheka mládeže

Redaktor **Xaver Dvořák**,
professor Vyšší dívčí školy v Praze.

- Sešit I.: **Za tatíčkem.** Povídka z dávných dob. Napsal Dr. J. L. Hrdina. 48 h.
- Sešit II. **Knihovna nebožtíka Martineau.** — **Zastavení času.** — **Teta Žofie a teta Lidmila.** Z francouzštiny přeložila B. Pazderníková. 48 h.
- Sešit III.: **Vypravování o králi Janu Sobieském.** Polsky napsal Romuald Starkel, přeložil B. L. Tyšler. — **Tadeáš Kosciuszko.** Nástin životopisný. Polsky napsal Czeslav Pienaziek, přeložil Julius Košnář. 48 h.
- Sešit IV.: **Slunce zašlo.** Povídka ze života slepců. — **Sivý hoch.** Povídky od Dra. J. L. Hrdiny. 48 h.
- Sešit V.: **Sněhový medvěd.** Z francouzštiny přeložila B. Pazderníková. 48 h.
- Sešit VI.: **Dědeček.** Povídka. Napsal Dr. J. L. Hrdina. 48 h.
- Sešit VII.: **Antoš Socha, mladý vojín.** Dějepisná povídka z doby polského krále Jana Kazimíra. Napsal J. Grajnert. Z polského přeložil Julius Košnář. 48 h.
- Sešit VIII—X.: **Světlo v temnotách duševních.** Řada obrazů z nejtрудnějších osudů lidských. Napsal Rud. Jar. Kronbauer. 1 K 44 h.
- Sešit XI.: **Pětifrank.** — **Putování kamarádovo.** Z francouzštiny přeložila B. Pazderníková 60 h.
- Sešit XII. **Odpust a zapomeň!** — **Malí přátelé ořechovi.** — **Granát.** — **Dům Božeriových.** — Povídky z francouzského vypravuje Miroslav Klatovský. 36 h.
- Sešit XIII—XV.: **Upřímný.** Z francouzštiny přeložila B. Pazderníková. 1 K 80 h.
- Sešit XVI.: **Česká babička.** Obraz ze života. Napsal Alois Dostál. 80 h.
- Sešit XVII.: **Ricardovy příhody.** Povídka o podivuhodných osudech sirotka Ricarda. Napsala Mary E. Mannix-ova. Z angličtiny přeložil O. S. Vetti. 1 K 50 h.

Většina knih schválena jest pro knihovny žákovské.

- Brynych Eduard,** Katechese pro první (po případě druhou) třídu školy obecné. 72 h.
- **Světlo pravé.** Stručnější »Štít víry« k vycvičení bířmovanců katolických (nebo poprvé Tělo Páně přijímání majících) na osadách smíšených; pak i vhodná příručka pro obránce z evangeliků. Druhé vydání. 72 h.

Ježkova knihovna katechetská.

**Sbírka praktických spisů, kterou s povolením nejdůst.
kníž. arcib. konsistoře Pražské ze dne 13. května 1887
č. 2603 a za přispění některých bratří duchovních**

vydává

J. JEŽEK.

Dosud vyšly :

- Č. 1. Praktická rukověť pro katechety. J. Ježek.
2. Výklad biblické dějepavy St. a N. Zákona; 2 sv. K. Tippmann.
3. Výklad katechismu. 2 sv. V. Pakosta.
4. Duchovní cvičení velikonoční; 3 cykly řečí. J. Ježek.
5. Výklad evangelních perikop nedělních. Fr. Dusil.
6. Výklad evangelních parabol. (Řeči) V. Macek.
7. Výbor katechesi sv. Cyrilla Jerusalemského. J. L. Sýkora.
8. Příprava k sv. biřmování. J. Rydvan.
9. Sv. Augustina kniha o vyučování katechumenů. Ferd. Jokl.
10. Jana Gersona pojednání o tom, která jest potřeba přiváděti dítky ke Kristu. J. Rydvan. K tomu přidány sv. Jeronyma dva listy vychovatelské. J. Ježek.
11. Výklad evang. perikop svátečních. J. Ježek.

V PRAZE.

Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Franci.

Duchovní cvičení ≡ velikonoční. ≡

Augustin, Norbert, Stanislav Kostka a jeho
bratr Pavel.

Sestavil

J. JEŽEK.

Knihovny katechetské čís. 4.

V PRAZE.

Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Franci.

S povolením kniž. arcib. Ordinariátu v Praze

dne 22. září 1909 čís. 11990.

Tiskem knihtiskárny družstva Vlast v Praze.

Augustin

bloudící, bojující a kající.

I.

›Nechci smrti bezbožného,‹
praví Pán, ›nýbrž aby se obrátil
a živ byl.‹ Ezech. 18, 23.

V žádné době roku církevního nemluví naše sv. Církev věřícím do duše důtklivěji jako v době svatopostní, kdy káže o přísné spravedlnosti Boží, která žádala utrpení a smrti nevinného Beránka za hříchy všeho lidstva, jakož i o nezměrné lásce Boží, která nechce smrti bezbožného, nýbrž aby se obrátil a živ byl.

A v této době kající jest to zase svaté třídení (triduum), jsou to dnové rekolekce, kdy s vámi, jinoši, uchylují se do samoty této naší svatyně, abyste vzdálení hluku světského několik dní o životě svém vážně přemýšleli, o velikosti hříchů svých opravdově rozjímalí a pak upřímným pokáním k Bohu svému opět se navrátili.

Abyste toho snáze dovedli, předvedu před váš duševní zrak muže z křesťanského starověku, jenž za mládí odchýliv se od cesty ctnosti, přišel na scestí, v bahně hříchů již tonul, ale milostí Boží šťastně ještě v čas byl zachráněn. Mužem tím byl rodák tagastký — Aurelius Augustinus.

Nebudu vám vyprávěti plané báchorky, nýbrž uvedu doslovné výňatky z jeho vlastního životopisu (autobiografie), v němž Augustin jakoby kleče u nohou zpovědníkových, vyznává se ze svých hříchů, chyb a bludů, vykládá o svých vášních a poblouzeních ducha i srdce, o svém tuhém boji s vlastní zvrhlou přirozeností a posléze o svém obrácení na víru a o nápravě života. Vyznání Augustinovo, vypravované dle stejnojmenné knihy jeho, sloužíž vám ku poučení i k výstraze, aby kdožkoli z vás následoval ho po cestě hříšné, následoval ho rovněž na cestě pokání!

V tomto svatém třídenní předvedu vám Augustina

1. bloudícího;

2. s bludařstvím i se zvrhlou přirozeností svou bojujícího a

3. po svém obrácení na víru — příkladně se kajícího.

Dnes sledovati budeme cesty jeho v mládosti, léta jeho studií a odvrácení se od Boha.

* * *

Jako v lese nezřídka kolem suchého stromu vine se zelený břečtan a ratolestmi svými oplétá suchý peň, takové bylo manželství Patricia a Moniky, z něhož r. 354 vyšel Augustin; otec prchlivý, ctižádnostivý a prostopášný pohan a matka zbožná, tichá a lidumilná křesťanka. Augustin nemohl na ni zapomenouti nikdy; ona více příkladem nežli slovem kárala synka. Co mu v útlém mládí vyprávěla o Bohu, jak křesťanským modlitbám ho pilně učila, do chrámu s sebou brávala: vše to utkvělo v duši jeho hluboko i když bloudil nejvíce. Ano i v bouřlivých nocích jeho zlého života jako hvězda na nebi zářila mu vzpomínka na zlaté srdce mateřské.

Když Augustin vychodil školu domácí, byl poslán na studie do města Madaury. Otec chtěl z něho mítí učeného a slavného muže . . . . a matka v prostotě srdce svého domnívala se, že škola neodvrátí jí dítěte od Boha. Pohříchu stalo se tak; ve škole madaurské, kde brzy předčil nade všechny spolužáky, probudila se v něm ctižádosť a pýcha. Znal, uměl mnoho, leč srdce jeho zdivočilo, neboť ve škole madaurské nestaral se nikdo o srdce mládeže; jen když prospívala v učení, mravů nikdo nestřehl, nemravností nikdo netrestal, ba ani slovem nekáral.

Slyšte, jak Augustin stěžuje si na toto převrácené školní vedení: »Dali mi do rukou oplzlé komedie Terenciovy, že prý z nich se naučím krásně a lahodně mluvit, a já se z nich spíše naučil páchat nepravosti. Já ubožák čítal je rád a slul za to nadějným jinochem. Oplakával jsem smrti Didony, která k vůli milenci sama se zavraždila, ale na smrt duše své, jež odvrátila se od Boha, ani jsem nepomyslíl.« Šestnáctiletý Augustin vrátiv se domu ze školy madaurské, přinesl si sice hojné vědomosti a jméno »nadějného« mladíka, ale perly srdce, nevinnosti pozbyl. Oplzlé spisy rozdráždily jeho fantasií a přeplnily duši jeho necudnými obrazy, takže zabředl v hnusnou nepravost smilstva.

Nyní měl jíti na další studia do Karthaginy; leč doma nebylo peněz, an otec Patricius měl jen skrovný stateček. I bylo Augustinovi celý rok doma čekati, až potřebný náklad byl sehnán. A celý ten rok strávil v zahálce a nepravostech.

Leč tu namane se otázka: Proč nebděli nad ním rodiče, starostlivý otec neb alespoň pečlivá matka? Sám Augustin vám na to odpovídá: »Otec můj nestaral se nikterak, abych žil podle Boha;

měl na tom dosti, že předčil jsem vědomostmi a byl dobrým řečníkem. Jinak všem vášním mým až do nejdivočejší rozpustilosti pouštěl volnou uzdu.« A o matce vyznává nepokrytě: »S velikou starostlivostí varovala mne zbožná matka před hříchy tělesnými, ale já toho nedbal. Za ženský tlach měl jsem její napomínání a poslouchati jí zdálo se mi hanbou. A tak slepě pádil jsem v záhubu, že když jiní druhové nestydatostmi veřejně se chlubili, studem jsem se zardíval, že jsem méně nestydatý, nežli oni. A tak páchal jsem neřesti i z touhy po pochvale.«

Na vysokých školách karthaginských uhasla pak v Augustinovi poslední jiskřička studu; tam spřátelil se s druhy, kteří ze studentské pýchy každou prostopášnost si dovolovali, nedbajíce ani zákonů božských ani lidských; tam vstoupil do spolku, jehož členové sami nazývali se »kazisvěti«, kteří nejen že byli skrz na skrz zkaženi, ale i zkázu a nemrav všude šířili.

Mimo to Augustin chodil pilně na pohanská divadla, kde zřel obraz vlastního života a ospravedlnění svých hanebností.

Ponechme zatím nešťastného mladíka v Karthagině a sami obírejme se zatím maličko příčinami, jež zavinily poblouzení Augustinovo! Byly to: pohanská škola, oplzlé knihy, špatné zásady otcovy, zlá společnost a nestoudná divadla. I za dnů našich vyskytují se lidé, kteří o to usilují, aby ze škol vymítili Boha a náboženství. Kam takové školy vedou, viděli jsme na Augustinovi. Kde náboženství a přesných zásad mravních se nedbá, tam se nestaví, nýbrž boří, nevzdělává, nýbrž kazí. Aby dospívající jinoch obstál v pokušení, mluvil pravdu i ku vlastní škodě, poslouchal rodičů, staří měl v úctě, k tomu je třeba více nežli péra, papíru, křídly a tabule; k tomu je třeba náboženství. Vyučme mládež všemu, co ví svět,

jenom ne víře a ctnosti, a za málo let bude na zemi pravý Babylon. Z takových škol budou vycházeti polovzdělanci, nadutí nedoukové, jimž pro život praktický bude se nedostávati šlechtnost, pokora a sebezapření.

Další příčinou poblouzení Augustinova byly špatné knihy. Jsou knihy dobré, v nichž často měli byste čítati; jsou knihy chatrné formou i obsahem, na jichž přečtení věru škoda času a jsou knihy špatné, škodlivé, které zapuzují stud, porušují nevinnost, kazí srdce a vraždí duši. Takové četby, jež pod krásným rouchem skrývá zhoubný jed, drahá mládeži, pilně se chraň!

Neméně k mravní zkáze Augustinově přičinily nemoudré vychovatelské zásady jeho otce Patricia. Pohříchu jsou i dnes mnozí rodičové, kteří svými zásadami velmi se podobají pohanu Patriciovi; nedbajíce zušlechtnění srdce ani zvedenosti mravní, chtějí především míti syna mužem učeným, povýšeným, bohatým, slavným a tak nezřídka pletou si bič sami na sebe.

Rovněž i zlé společnosti kazí dobré mravy. Ve zkaženém vzduchu i zdravý se nakazí, podobně i ve zlé společnosti mladík nezkušený. S počátku divá se na hřích s ošklivostí, pak s lhostejností, brzy se zalíbením, až konečně páše hřích na hřích bez ostychu.

I pohanské divadlo bylo Augustinovi kamenem úrazu a proto nedospělá mládež má pouze někdy a to jenom slušným, nezávadným hrám obcovati. Jeť skutečný život zcela jiný, nežli ten líčený na prknech divadelních.

Tak seznali jste, j. dr., co Augustina přivedlo na scestí: škola bez Boha, darebné knihy, špatné zásady otcovy, zlá společnost a nestoudné divadlo. Vám k výstraze Augustin poblouznění své podrobně napsal; budiž vám jeho upřímné vyznání výstrahou účinnou!

Naše doba je zlá; vedle každé cesty čihá, zejména na mládež, zloba v nejrozmanitější podobě. Ó varuj se, jinochu, prvního kroku ke hříchu, neboť krok první nebývá zpravidla posledním; za prvním následuje druhý, třetí . . . a co já vím, kdy potom přestaneš hřešiti!

Utíkej tudíž každý z vás před hříchem, jako před hadem jedovatým a ještě dnes po bedlivém zpytování svědomí učin pevné předsevzetí, kterých hříchů zejména budeš se příště pilně varovati! Amen.

II.

›Nechci smrti bezbožného,« praví Pán,
›nýbrž aby se obrátil a živ byl.«
Ezech. 18. 23.

Včera slyšeli jste, jinoši, co mladistvého Augustina přivedlo na scestí: škola bez Boha, špatné knihy, převrácená výchova otcova, zlá společnost a nestoudná divadla.

Pohříchu nebylo u Augustina dosti na zdivočení srdce; i rozum jeho se zatemnil, takže upadl v bludařství. Tehdy vzmáhalo se totiž na východě bludařství manichejské, jež bylo nesmyslnou směsí rozličných bludů. Manicheovci věřili ve dva bohy, dobrého a zlého, ve stěhování duší, člověku upírali svobodnou vůli, zavrhovali manželství a oběti, páchali hnusné nepravosti a při tom nazývali se svatými; zamítali Starý zákon a Nový všelijak překrucovali. Dvacetiletý Augustin prosáklý těmito bludy vrátil se do svého rodiště a založil si tam školu řečnickou. Ale nevydržel doma dlouho a vrátil se zase do Karthaginy, kde kynulo mu přiměřenější a čestnější působiště. Když pak ani tam nedošel, po čem toužil, a shledal, že u Manichejských nedodělá se nikdy pravdy, vydal se do Říma.

Před odjezdem chtěl ještě viděti matku svou. Ta zrážela jej od cesty, bojíc se, aby v dálné cizině nezahynul docela, i nechtěla se od něho ani odloučiti. Augustin utekl se ke lži; předstíral matce, že pouze doprovodí na loď svého přítele, jenž za příznivého větru chce odplouti, aby ho zatím očekávala nedaleko břehu v kapli sv. Cypriana, biskupa a mučedníka. Uvěřivši slovům jeho, trvala celou noc v kapli na modlitbách, prosíc Boha, aby synu jejímu nedal odplouti. Když pak ráno přišla k samému moři, nebylo tam lodí ani Augustina. Odplul před svítáním s přítelem. Tu zdálo se v těžkém bolu pohroužené Monice, že marně se modlila, že Bůh ji oslyšel, ačkoli ji vlastně vyslyšel. Augustin matce své tajně ujel, ale přes to vše jede již své spáse vstříc. Nežli jí došel, musil ovšem z t u h a b o j o v a t i, drahně překážek překonati, až konečně zvítězil. A u g u s t i n a s b l u d a ř s t v í m i s v l a s t n í z v r h l o u p ř i r o z e n o s t í b o j u j í c í h o v y l í č í m v á m d n e s .

* * *

Ačkoli směšné bylo bludařství manichejské, Augustin setrval při něm devět let.

»Upadl jsem« — tak píše o tom sám — »mezi lidmi nadutě bloudící, velmi smyslné a mnohomluvné, jichž řeči byly jen léčky ďáblovy a lep připravený přimícháním nejsvětějších jmen, jež často vyslovovali. A říkali pravda, pravda i o pravdě mnoho mi mluvili, ale pravdy nebylo v nich, nýbrž jen lež.«

Bludaři slibovali Augustinovi, že mu vyvrátí všecky pochybnosti, odpoví na všecky otázky, ale za devět let nedovedli mu správně zodpověděti otázky ani jedině. Kde kdo odkazoval ho na F a u s t a , nejosvícenějšího ze všech Manichejských, jenž měl přijíti do Karthaginy; ten že mu odpoví

na všechny i nejtěžší otázky a zaplaší veškery jeho pochybnosti. Proto Augustin očekával příchod jeho toužebně.

»A když přišel« — vykládá Augustin — »poznal jsem v něm člověka příjemného a uhlazeného, jenž povídal totéž, co mluvivali ostatní, ale slovy lahodnějšími. A když jsem mu předložil své otázky, vyznal skromně, že na ně neumí dáti žádoucí odpovědi. A tak tentýž Faustus, který mnohým stal se léčkou k záhubě, nevěda a bezděky počal již uvolňovati past, do níž jsem byl chycen já.«

Jelikož studenti karthaginští ve škole vedli si nevázaně, rušili pořádek, nestydatě vráželi do učebny učitele, u něhož nebyli zapsáni a mnohé jiné nezbednosti tropili, Augustin nechtě déle nekázně té snášeti, odplul do Říma. Tam přidružil se sice k Manichejským, ale pustiv již naději, že by u nich dodělal se pravdy v učení tom, počal je vlažněji a nedbaleji zachovávat; a když po krátkém čase z Milána vzkázáno bylo do Říma o učitele řečnictví, přihlásil se Augustin u prefekta městského a poslán jest do Milána.

Tam byl biskupem Ambrož, muž svatého života a řečník na slovo braný.

»Když jsem k němu přišel« — vypravuje Augustin — »přijal mne jako otec a přesídlení mému byl rád. I zamiloval jsem si ho nejdříve ne jako učitele pravdy, ale jako muže ke mně laskavého. Pilně poslouchal jsem řeči jeho k lidu, nikoliv abych se poučil, nýbrž abych zkoušel jeho výmluvnost, je-li tak slavnou, jak se velebila. A poslouchaje napiatě slova jeho, věci samé jsem nedbal, ba jí pohrdal. Když jsem takto hleděl naučiti se tomu, co mluvil, nýbrž jen poslechnouti, jak mluvil, v mysl mou přece zároveň se slovy vcházela i věc sama, o kterou jsem nedbal. Tu pak počalo se mi zdáti, že pravda jeho

slov dala by se zastávati; dále, že učení katolické u srovnání s manichejským mohlo by se pokládati za pravé. Leč kolísaje dosud v mnohých pochybnostech, rozhodl jsem se opustiti Manichejské a zůstati katechumenem v Církvi katolické, pokud by něco jistého mi nezasvitlo, dle čeho bych zřídil běh svého života.« —

Zatím přišla do Milána Augustinova matka, již pověděl ihned, že již není bludařem manichejským, ale ani katol. křestanem, načež Monika se srdcem důvěry plným mu pravila, že víru má v Krista, prvé než z tohoto světa vykročí, že uzří ho věřícím katolíkem. Po té do chrámu pilně chodila, často Boha slzavě prosila a k Ambroži zrak svůj obracela, neboť milovala jej, poněvadž seznała, že skrze něho již tak daleko syn její byl přiveden.

Minula zatím mladost Augustinova zlá a bezbožná; byl již v 30. roce věku svého, odložil mnohé předsudky proti Církvi katolické, ale přes to vše některé pravdy křestanské nechtěly mu jíti na rozum. Proto nyní chodil často na kázání Ambrožova, čítal i pilně Písmo sv., zejména epištoly sv. Pavla, jež pro svou hlubokou moudrost a zřejmý souhlas Starého zákona s Novým, duchu jeho se zamlouvaly. Tou dobou mocný dojem učinily na Augustina vážné události, jež mu vyprávěl starý kněz Simplician o filosofu Viktorinovi a rodák africký Pontician o poustevníku Antoninovi a o dvou dvořanech císařských v Trevíru, kteří po přečtení životopisu sv. Antonína stali se poustevníky. Velice dojat i zahanben byl Augustin obrácením na víru učeneho Viktorina, přísným životem poustevníka sv. Antonína a příkladnou rozhodností dvořanů císařských. Hanbil se za to, že vůle jeho byla dosud tak chabá, tak nestálá, tak náchylná k zlému. Styděl se, že povstávají neučení a uchvacují krá-

lovství nebeské (Mat. 11, 12), kdežto on se svými vědomostmi se povaluje dosud v kalu bludů a hříchů.

Když Pontician odešel, odebral se Augustin do zahrádky, jež byla při domě, usedl na zemi a položil vedle sebe epištoly sv. Pavla, jež maně vzal s sebou. Tu jal se přemýšleti sám o sobě a v prsou jeho nastal tuhý boj; bojovala v Augustinovi milost Boží se zvrhlou jeho přirozeností. Zatím co sám s sebou rozmlouval a o sobě přemýšlel, pracovala silně i jeho živá obrazovnost; povstávaly a zanikaly v mysli jeho rozličné obrazy. Zdá se mu, že jeho dávní přátelé a přítelkyně tahají ho za šat šeptající: »Augustine, ty nás chceš opustit? — A nebudeme od té chvíle s tebou až do věčnosti? — A nebude již tobě to ono nikdy dovoleno?«

Tu zase slyší starobyrou návyklost, jak mluví k němu: »A myslíš, že vydržíš bez nich?«

Leč v tom představí mu fantasie ozářené zástupy svatých jinochů a panen, velebných mužů i žen zvoucích ho ku spáse slovy: »Co dovedli jsme my, toho bys nedovedl ty?« —

Ale se strany blíží se k němu zase chlipnost s rozkošemi . . . Tu konečně vzkřikne Augustin: »Kdo smí mne ještě déle zdržovati? — Mohl-li ten a onen, proč ty ne, Augustine?« A popořed dále, padl na zemi pod stromem fíkovým, pustil uzdu slzám a nařikal hlasem lkajícím: »Jak dlouho? jak dlouho? zítra a zítra? proč ne hned? proč té hodiny nemá býti konce hanby mé?« —

Co tak v slzách se rozplývá, slyší volání: »Vezmi a čti! Vezmi a čti!« — Augustin rozhlíží se kolem sebe i po domech, aby vypátral, kdo to volá; leč nevidá nikoho, po krátké úvaze pokládá volání to za hlas s nebe. I vrátí se k místu, kde položil epištoly sv. Pavla, běře je do rukou, otevře a čte slova, na něž nejprve padl jeho zrak:

»Jako ve dne poctivě choďme; ne v hodování a v opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne ve svaru a závisti, ale oblecte se v P. Ježiše Krista, a nemějte péče o tělo podle žádostí (jeho).« Řím. 13, 13—14. Dále již nečetl; nebylo třeba, neboť při těchto slovech bylo mu jakoby světlo víry vylito bylo v srdce jeho . . . a rázem prchly všecky pochybnosti. Zavřev knihu, pojal přítele Alypia, jenž byl s ním v zahradě, za ruku, řka: »Pojď a povězme matce, že jsem obrácen!« Šli k Monice; vypravují, ona se raduje; vykládají, jak se to stalo, ona plesá a dobrořečí Pánu.

Drazí jinoši! Takové bylo bojování Augustinovo. Kdo z vás ho následoval, nebo bude někdy následovati v bludech a hříších, bojuj jako on, nezoufej nikdy nad sebou, byť jsi klesl sebe hloub, nýbrž doufej v nezměrné milosrdenství Boží! Kdo zoufá, klesá již do náručí ďáblovi, neboť v tom právě spočívá ošemetná jeho chytrost, že s počátku maluje hřích nejkrásnějšími barvami a namlouvá člověku: »Však se z něho vyzpovídáš a bude zase dobře!« Jakmile však člověk spáchal těžký hřích a vidí jeho zlé následky, tu na obrátku našeptává mu ďábel: »Hle, větší jest nepravost tvá, nežli aby ti ji Bůh odpustil!«

Kdo s Kainem bludně se domnívá, že Bůh mu hřích některý ani odpustiti nemůže, sám sobě zavírá bránu vedoucí ku spáse, ježto pochybuje o všemohoucnosti Boží.

Právě vylíčené obrácení Augustinovo je nej-pádnějším dokladem, že u Hospodina je milosrdenství hojné a milost Boží mocná. S její pomocí překonáš všecka pokušení a zvítězíš v boji s náruživostmi. Ovšem hříšník musí opravdově chtiti se polepšiti, musí proti náruživostem statečně bojovati a v boji vytrvati; musí s Magdalenou u nohou Páně často poklekat, s Petrem hořce

plakati a s publikánem kajicně v prsa se bítí. Nechceť Bůh smrti hříšníka, nýbrž aby se polepšil a živ byl na věky.

J. dr. Vyznáte-li se dnes upřímně a úplně ze hříchů svých, věrný jest Bůh a spravedlivý, aby vám odpustil hříchy vaše a očistil vás od všeliké nepravosti. I. Jan 1, 9. Amen.

III.

»Nechci smrti bezbožného,«
praví Pán, »nýbrž aby se obrátil
a živ byl.« Ezech. 18, 23.

V první řeči vykládal jsem o tom, jak škola bez Boha, špatné knihy, převrácená výchova otcova, zlá společnost a nestoudná divadla přivedly Augustina na scestí.

V řeči druhé ukázal jsem, jak Augustin ztuha bojoval s bludařstvím i s vlastní zvrhlou přirozeností, až konečně zvítězil.

Dnes vylíčím vám Augustina po jeho obrácení na víru — příkladně se kajícího.

On totiž:

1. neustále bojoval proti starým hříchům a zlovykům, aby v ně neupadl znova;

2. vynasnažoval se ze všech sil, aby, co kdy zlého způsobil, zase napravil; a

3. přinášel hojné ovoce pokání.

* * *

Aby po svém obrácení na víru Bohu samému mohl posvětit život, Augustin vzdal se na podzim r. 386 úřadu učitele řečnictví, v Kasiciaku připravoval se na sv. křest, načež z jara

r. 387 o prvním svátku velikonočním v Miláně od biskupa Ambrože pokřtěn jest. Brzy po křtu chtěje s Monikou a s bratrem vrátiti se do Afriky, přišli do přístavního města Ostie při ústí Tiberu, kde se pozdrželi, aby po namáhavé cestě trochu se zotavili k plavbě na moři. Tu pohlížejíce oknem na nepřehlednou hladinu mořskou, rozmlouvali spolu o tom, co vše na ně čeká, jaké radosti nepomijitelné, jichž nelze srovnati se žádnou blažeností pozemskou. Zatím co zraky jejich upíraly se k obloze, duše jejich vznášely se nade hvězdy a touhy jejich spěly do nebe.

»Když takto jsme mluvili,« vypravuje Augustin, »a za rozmluvy tento svět se svými rozkošemi zdál se nám chatrným, pravila matka: »Co se mne týče, synu, nic mne již nepoutá k tomuto životu. Co bych zde ještě činila? Proč zde jsem, nevím, neboť se mi již naplnila naděje tohoto života. Jedno bylo, proč jsem si přála prodlíti v tomto životě, abych tě viděla křesťanem katolickým, prve než umru. Hojněji mi toho udělil Bůh.«

Pátý den po té matka padla do mdloby a byla na čas bez sebe. My se sběhli a když přišla k sobě, pohlížela na mne i na bratra a pravila nám, jakoby se tázajíc: »Kde jsem byla? — Pak hledíc na nás zarmoucené, pravila: »Pochovejte zde matku svou!« — Já mlčel, zadržuje pláč. Ale bratr můj pravil, že by si přál, aby neumřela v cizině, nýbrž ve vlasti. Uslyševši to, se zarmoucenou tváří pokárala ho pohledem, že tak smýšlí, a na mne pohlédnouc, dí: »Viz, co praví!« Načež řekla nám oběma: »Pochovejte kdekoli tělo toto; nic vás starost o ně nezarmucuj! Jediné za to vás prosím, abyste pamatovali na mne při oltáři Hospodinově, kdekoli budete.« A když tuto žádost vypravila slovy, jak mohla, umkla; nemoc se zhoršila a devátý den své choroby

skonala v 56. roce věku svého. « Augustin zatlačil jí oči a pochoval v Ostii na břehu mořském.

Po pohřbu matky své Augustin žil Bohu a ctnosti. Především dbal toho, aby znovu neklesl do starých hříchů. Obrazy minulého života svého maje dosud v živé paměti, přemáhal, zapuzoval je přísným mrtvením sebe, postem přiváděje v služebnost tělo své. Dříve požíval pokrmu a nápoje z rozkoše, nyní jen z potřeby; dále bedlivě střežil zrak, pilně zacpával si uši, na uzdě držel jazyk, ano zřikal se i dovolených radostí, aby se nestal jejich otrokem.

Chtě napravit zlo, jež způsobil v Římě a Karthagině, odebral se do těchto měst, aby výmluvným slovem i příkladným životem odklidil dané pohoršení a koho svedl k bludařství, toho aby získal nyní Církvi Páně. Tak vydatné bylo jeho působení proti bludařům v kázáních, veřejných hádáních i v jeho spisech, že Manichejští usilovali o jeho bezživotí, pravice: »Bohumilý skutek vykoná, kdo Augustina sprovodí ze světa.«

S protivníky Augustin nebojoval urputně, nýbrž laskavě a získal jich na tisíce, vyvedl z bludů a přivedl ke Kristu.

Augustin na pravou víru obrácený *přinášel i hojné ovoce pokání.*

Navrátiv se do svého rodiště Tagasty v Africe, žil s několika přáteli na svém zděděném statečku po 3 léta na způsob řeholníků v úkrytu, trvaje v bdění, postech, modlitbách, ve sv. čtení a rozjímání. Tak v tuhé kajícnosti a ve společné pobožnosti přál si žiti až do smrti. Svou opravdovou pokoru dával na jevo i tím, že se neuznával za hodna přijmouti jakýkoliv úřad duchovní. Proto bál se vkročiti do města, aby ho tam nepřinutili ke přijetí úřadu církevního. — Leč Bůh usoudil jinak.

R. 391 Augustin byl požádán císařským úředníkem v přímořském městě Hippo-Regiu za radu, jak by nejlépe prospěl v křesť. dokonalosti. Augustin vydal se k němu, aby mu podal návod prakticky. Zatím co prodléval v městě, přišel jednou do chrámu, kde bělovlasý, shrbený biskup města Hippo, jménem Valerius, vykládal právě věřícím, jak nutně potřebuje kněze, jenž by ho ve stáří podporoval. Tu někdo upozornil shromáždění, že je ve svatyni Augustin. I uchopil ho lid, dovedl k biskupovi, aby na něho vložil ruce.

Augustin zdráhal se, plakal a když to nic neprospělo, vyprosil si alespoň lhůtu, aby na vznešený úřad kněžský náležitě se připravil.

Byv posvěcen na kněze, zastával úřad svůj s největší svědomitostí, snaže se všem všecko býti, aby všecky získal Kristu. Jak stav kněžský cenil, zřejmě z jeho slov: »Žádný stav na světě nemá tolik obtíží, prací a nebezpečí, jako stav kněžský; ale rovněž není Bohu stavu milejšího nad stav kněžský, řádně-li je zachován.«

Augustin, bývalý učitel řečnictví, proslul záhy jako výmluvný kazatel, neboť uchvacoval posluchače hlubokou učeností, bohatostí myšlenek, tklivou srdečností, jasnou prostotou a velikou znalostí lidského srdce. Jemu dostalo se vyznamenání, že r. 393 na provinciálním církevním sněmu africkém vykládal před shromážděnými biskupy vyznání víry.

R. 395 Valerius posvětil Augustina na biskupa s právem nástupnictví v diecési hipponské, což již po roce stalo se skutkem.

Biskup Augustin proměnil svou residenci v klášter, shromáždív v něm duchovenstvo celého města, aby s ním žilo po způsobu řeholním. Všickni společně se modlivali a stolovali. I hosty vídal rád, ale nemohl slyšeti pomluvu; proto na stěně jídelny dal napsati nápis:

›Kdožkoli ve zvyku máš bližního jméno hrýzti za zády, věz, že ti posedění při stole tomto není.«

Kázával často, někdy i dvakrát denně a jak svěřený lid ležel mu na srdci, zřejmo z jeho slov: ›Nechci sám bez vás ani spasen býti. Spása vaše, toť má čest, má radost, má sláva!«

Z převeliké pokory napsal Augustin asi roku 400 dosavadní život svůj pod názvem: ›Vyznání«, v němž kajícně vyznává se ze všech možných hříchů a nepravostí a líčí všecky boje, jež bylo mu podstoupiti, nežli za pomoci milosti Boží z bezcesti přišel na cestu pravou.

Když někteří pohanští dějepisci pád říše římské a zkázu pohanství přičítali křesťanství, napsal Augustin na obranu jeho nejdůmyslnější svůj spis ›O městě Božím«, v němž dokázal zkázonosnost modlářství a pošetlost pohanského náboženství i pohanské filosofie. Mimo to vylíčil tam vznik, život a konec říše světské a říše Boží (Církve).

Z ostatních jeho knih jmenuji: O milosti Boží, o nejsvětější Trojici, o křtu sv., o hříchu prvotním, předurčení, o jednotě Církve, o pravém náboženství, o učení křesťanském, mluvení soukromí, pravidla řeholní, o soudném dni, traktát proti spalování mrtvol a praktický spis pro katechisty: O vyučování katechumenů.

Celkem bylo napočítáno na 1000 různých traktátů, větších a menších spisů Augustinových. Heslem jeho bylo: ›Věda bez lásky nadýmá, láska bez vědy bloudívá, věda s láskou vzdělává.«

Přes 30 let Augustin řídil jako dobrý pastýř Církev hipponskou, snašeje břímě dne i horka, bojuje statečně s bludaři Manicheovci, Donatisty, Ariany a Pelagiany, a při tom pečlivě vychovává dorost kněžský.

Ale večer jeho života nebyl jasný ani klidný. Pod vůdcem Genserichem přitáhli ze Španěl do Afriky suroví Vandalové, kteří bořili a pálili města i dědiny a kde koho zabíjeli, šířice tak hrůzu na vše strany. R. 430 přitáhli i před Hippo-Regium a obléhali město 14 měsíců. A tu třetího měsíce obléhání, uprostřed lomozu válečného a za bědování všeho lidu Augustin zesnul v Pánu dne 28. srpna 430 v 76 roce věku svého. S ním zhasla první hvězda církve africké; leč požehnaná památka Augustinova jako biskupa, spisovatele a učitele církevního i jako vzorného kajícníka potrvá až do skonání světa.

Mladiství přátelé! V životě Augustinově viděli jste jako v zrcadle, jak daleko nezkušený mladík může zblouditi, jak hluboko v bahně hříšném vězeti, jak těžký bývá boj s převrácenou přirozeností lidskou, jak nesnadno je zhostiti se dlouholetého návyku a jaké námahy je často třeba, aby hříšník vymanil se ze hříšných okovů. Viděli jste rovněž, že kdo opravdu chce a o to usiluje, překoná všechny překážky a s pomocí Boží zvítězí.

Ale na tom není ještě dosti; musíte i toho pilně dbáti, abyste do starých hříchů znovu neklesli, musíte napravovati zlo, jež jste byli způsobili, odklízeti daná pohoršení a bližnímu svítiti dobrým příkladem.

Kdo tudíž z vás, jinoši, s Augustinem bloudil a hřešil, pak s ním proti bludům a hříchům statečně bojoval, následuj ho i v příkladné kajícnosti, povstana s ním k novému životu! Amen.

Norbert.

I.

Protož nyní praví Hospodin:
»Obraťte se ke mně celým
srdcem svým, s postem a s plá-
čem i s kvilením . . . kdo ví,
neodpustí-li (vám Bůh hříchy
vaše).« Joel. 2, 12.—14.

Za horkého dne červnového r. 1115 ujíždějí malebným údolím vredenským v kraji klevském blíže hranic holandských dva jezdci. Zpředu na bujném oři cválá mladý hrabě z Genepu, za ním starý sluha. Krajina, kterou oba jezdci uhánějí, je pustá, za to však velmi romantická. V neda-
lekém městečku Vredenu očekávají mladého hra-
běte veselí druhové, kteří se tam sjeli z okolí k radovánkám na ukojení smyslných choutek svých . . .

Tu náhle ztichne v přírodě radostný zpěv ptačí a mrtvé dusno uléhá na celý kraj; modrá obloha pokrývá se černými mraky, rachot hromu rozléhá se pojednou údolím a blesky křížují se vzduchem elektrinou přesyceným. Sluha trne strachem a po nějakém útulku před hrozící bouří marně se ohlížeje, volá pln úzkosti: »Pane, obrať se! Pane, obrať se!«

Ale mladý hrabě pohání koně k běhu ještě rychlejšímu. Než po chvíli zdá se mu, že slyší s nebe hlas: »Norberte, co činiš? kam to spěješ?«

Ale Norbert ani toho hlasu nedbá a letí s nastalým vichrem o závod ku předu.

V tom kmitne blesk, sjede s děsným rachotem do košatého stromu přímo před jezdce a vzpínající se kůň shodí omráčeného hraběte na zem. Téměř hodinu leží Norbert v bezvědomí a když pak jako z hlubokého spánku se proběře, počne na myslí přemítati, jednak dosavadní lehkomyšlný život svůj, jednak veliké milosrdenství Boží, načež z hluboka povzdechne, vypraví ze sebe pracně slova: »Pane, co chceš, abych učinil?«

A tu zdá se mu, že slyší s výsosti hlas: »Ustaň od zlého a čiň dobré!« To stačilo úplně, aby lehkomyšlný hrabě Norbert učinil první krok k nápravě života.

Usedna na chvějícího se koně, opouští hluboce dojat místo pro něho tak významné a důležité. Cesta nevede ho již do Vredenu, nýbrž domů se vrací, děkuje v duchu Bohu za svou záchranu tělesnou a duševní. Po té pracuje úsilovně na úplné nápravě svého života; v klášteře siegburském koná důkladná cvičení duchovní, složí generální zpověď a činí přísné pokání. Po té přijav svěcení kněžské, prochází zemi jako missionář; horle pro nápravu mravní, stává se zakladatem nové řehole, později arcibiskupem děvínským a konečně velkým světcem v Církvi Páně. — —

»Synu, obrať se!« volám k tobě, jinochu křesťanský, na počátku letošních rekolekcí, »synu obrať se, zanech dosavadního života lehkomyšlného, ustaň od zlého a čiň dobré . . . naprav se!« Kterak? — Řádně vykonanou sv. zpovědí a hodným přijetím Těla Páně, což bude předmětem letošních rozjímání velikonočních.

I.

Zpověď je tak stará jako lidské pokolení. Vyznání hříchů neboli přiznání se Bůh žádal již od prvních lidí v ráji, když pravil: »Adame, kde jsi? — Evo, proč jsi to učinila?« . . . od Kaina: »Kaine, kde jest bratr tvůj?« Dle IV. knihy Mojžíšovy přikázal Bůh Israelitům, aby každý, kdo zhřešil, provinění své vyznal a učiněnou škodu nahradil (IV. Mojž. 5, 6, 7), kteréžto vyznání musilo se státi před židovským knězem určitými slovy a obětí (III. Mojž. 16, 20, 21). Také David vyznal své provinění (II. Král. 12, 13) a Janu Křtiteli: na poušti vyznával lid hříchy (Mat. 3, 6).

V Novém zákoně povýšil Kristus zpověď na svátost, když po svém zmrtvýchvstání dechnuv na apoštoly, řekl: »Přijměte Ducha svatého: kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterým zadržíte, zadrženy jsou.« (Jan 20, 22—23.) Vševědoucímu Kristu nebylo ovšem třeba, aby se mu hříšníci zpovídali; leč apoštolové a jejich nástupcové nejsou vševědoucí, a mají-li konati řádně úřad svůj, musí od kajícníka vyslechnouti vyznání hříchů.

Že tak bylo v Církvi naší hned od prvopočátku, tomu nasvědčuje Písmo sv. na mnohých místech; tak čteme u sv. Jana evangelisty: »Budeme-li vyznávatí hříchy své, věren jest Bůh a spravedliv, aby odpustil nám hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti. (I. Jan, 1, 9.) Dle Skutků apoštolských Efesští zpovídali se sv. Pavlovi: »Mnozí z věřících přicházeli k Pavlovi, vyznávající skutky své« (Skut. ap. 19, 18.)

První křesťané zpovídali se často, zpravidla v neděli. O zpovědi mluví nejstarší Otcové a spisovatelé církevní, napomínajíce křesťany, aby se kněžím zpovídali i ze hříchů nejtajnějších.

Dle Origena sluší knězi vyjeviti hříchy, by byly shlazeny a rány duše vyléčeny. Sv. Jan Zlatoustý napsal, že kněží odpouštějí hříchy, když křtí a svátostmi pokání a posledního pomazání přisluhují.

Teprv když nastala vlažnost, nařídil IV. sněm lateránský r. 1215, aby každý křesťan alespoň jednou v roce ustanovenému knězi se zpovídal. Řekové, Armenové, Koptové a jiní sektáři, ač dávno se odtrhli od Cirkve katolické, mají dosud zpověď, což důkazem, že v Cirkvi naší byla hned od počátku.

Vyznání hříchů nalézáme i u pohanů; dle Zend-Avesty, knihy pochodící ze IV. století před Kristem, kajícník přišel ku knězi, počal modlitbou k Ormuzdovi, že chce se ponížiti před nejvyšší bytostí, říkal obecnou zpověď, jmenoval podrobně hříchy a vzbuzoval lítost.

Sám Luther hájil zpovědi a v XVIII. století mnozí pastoři ji zaváděli v Německu.

I svobodní zednáři žádají od nastávajících členů vyznání provinění a všech větších poklesků předešlého života. Ba i světský zákon klade na to váhu, vyzná-li se kdo sám před soudem z činu, který se mu přičítá za vinu.

A nyní zodpovězme si otázky, na č vlastně je zpověď a které jsou její účinky!

Zpověď vyhovuje požadavkům lidské přirozenosti, která sama pobádá člověka, by projevě, co ho tíží, zjednal si pokojné svědomí. Osvícený protestant, filosof Leibnitz, uznává výbornost zpovědi jako prostředku, kterým člověk ode hříchu bývá odstrašen a ku pokoře a poznání sebe veden. Zpověď tedy člověka osvěcuje, napravuje a oblažuje.

a) Zpověď člověka osvěcuje. Zpovědi poznává člověk sama sebe, když bedlivě zpytuje svědomí, probírá přikázání Boží i církevní, roz-

ličné hříchy, povinnosti svého stavu a zkoumá svědomitě, čím a jak se provinil, které povinnosti nedostál.

b) Zpověď napravuje. Musím-li se ze všech hříšných myšlenek, žádostí, řečí a skutků vyznati zpovědníkovi, pouhé pomýšlení na to odvrací nás často od konání zla. Sám Voltaire nazval zpověď uzdou hříchů, která zdržuje od neřestí.

c) Zpověď oblažuje. Po řádně vykonané zpovědi zavládne v srdci člověka blažený pokoj a mír; s hříšníka jakoby spadl centnýř, jeho ruce a nohy jakoby zbaveny byly rázem těžkých pout. Hříšník s Bohem smířený pocituje velkou radost a okřívá tak, jakoby znovu byl se narodil.

Znamenity vlašský spisovatel, Silvio Pellico, který pro politické provinění několik let byl vězněn na Špilberku u Brna, napsal: »Každého měsíce, když jsem ve zpovědi přijímal napomenutí a domluvy svého zpovědníka, zatoužil jsem po ctnosti a naplněn byl jsem láskou ku každému člověku. Ach, jak je nešťasten, kdo nezná blahodějných účinků sv. zpovědi! Tomu nepomohou ani vlastní rozjímání ani knihy; člověk má zapotřebí živého slova, živé útěchy.«

Španělský námořní kapitán don Pedro de Saavedra po veliké prosbě nábožné sestry své zašel do kostela, kde kázal slavný učenec portugalský, Antonio Vieira; vykládal úchvatně o nezměrném milosrdenství Božím, jež nás stále k sobě volá a zve. Kapitánem slova jeho pohnula tak, že ještě téhož dne šel k sv. zpovědi. Obdržev rozhřešení, slzel.

»Proč pláčete, pane?« ptá se šedivého námořníka zpovědník. A slyší v odpověď:

»Užil jsem všech možných radostí ve světě, ctí a slávou byl jsem obklopen, u mých nohou ležely kupy zlata a stříbra, a při tom všem nebyl

jsem spokojen. Podivná těžkomyslnost, ano i myšlenky zoufanlivé často ztrpčovaly mi život. Abych je zapudil a duši svou omámil, oddal jsem se pití; vše marno. Ale nač bych dlouho a široce vyprávěl? — Duševního klidu a pravé blaženosti došel jsem na světě teprve dnes. Těžko jsem přiklekal ku zpovědnici, ale lehko, šťasten i blažen od ní odcházím.*

Dr. j., jestliže jste dnes jasně si uvědomili důležitost, význam a cenu sv. zpovědi, jestliže duchem i srdcem jste pojali, jak zpověď člověka osvěcuje, napravuje a oblažuje, doufám pevně, že nejen zítra, ale i budoucně vykonáte svou pořádnost s Bohem vždy rádi a ochotně bez pobídky a nucení. Amen.

11.

Protož nyní pravi Hospodin :
»Obráťte se ke mně celým
srdcem svým, s postem, pláčem
i s kvilením . . . kdo vi, neod-
pustí-li (vám Bůh hříchy vaše).«
Joel 2, 12—14.

Známý ruský spisovatel Dostojevsky v povídce »Vina a trest« vypravuje o sběhlém studentu Razkolnikovi, jak tento nezkušený jinoch zhoubnými naukami a klamnými hesly byv sveden, zatoužil po vykonání nějakého hrozného činu. Po delším vnitřním boji Razkolnikov dopouští se zločinu; zavraždí stařenu a zmocní se jejích peněz. A náhodou — štěstí mu přeje. Ani stín podezření nepadá na něho. Než, jak to bouří nyní v jeho nitru. Uloupené peníze zakope, neboť nemůže se jich ani dotknouti. Podivný, neznámý hlas pohání jej dnem i nocí, aby šel k soudu a udal se. Jde; ale když vkročí do úřadovny, přepadá ho myšlenka sebezáchrany, takže činu svého

nevyjeví a zase odchází. Ale neviditelná, mocná ruka chápe se ho znova a táhne ho před soudce, jemuž konečně upřímně se vyzná. V té chvíli pocituje v duši úlevu. Je vypovězen na Sibiř, kde snáší trest svůj trpělivě. Leč zcela upokojen ještě není; ještě se cítí vinným před Bohem. I bere Nový zákon, čítá pilně v evangeliích a teprve po řádně vykonané sv. zpovědi, v níž upřímně a úplně vyznal se ze všech hříchů svých, dochází vnitřního klidu a pokoje svědomí.

Dr. j.! Včera vykládal jsem o starobylosti, důležitosti a ceně sv. zpovědi; ukázal jsem jasně, jak zpověď osvěcuje, napravuje i oblažuje, a skončil s přáním, abyste dnes i budoucně svou pořádnost s Bohem vykonali vždy rádi a ochotně bez dlouhého pobízení.

Nyní k tomu ještě dodávám, abyste tuto povinnost svou vykonali také řádně, neboli aby každá vaše zpověď byla upřímná i úplná. O tom dnes.

I.

Zpověď jest upřímná, když zpovědníku vyznáváme se ze hříchů svých tak, jak bychom to činili vševědoucímu Bohu, ničeho nezamlčující aniž se omlouvající, tedy zkroušeně, pravdivě, zřetelně a slušně. Vyznávati se máte

a) zkroušeně, t. j. s vědomím, že stojíte před soudnou stolicí Boží. Kdo vyznává hříchy hlasem lhotejným, zpovídá se jen ústy, nikoli srdcem, povídá to ono na sebe, ale nezpovídá se zkroušeně. Když mladý hrabě Norbert po svém obrácení odešel do kláštera v Siegburku, zpovídal se duch. rádcí a vůdci svému v slzách, oplakávaje upřímně hříchů svých.

Kdysi přišel do zpovědnice, v níž seděl sv. František Saleský, veliký hříšník a vyznával se z těžkých hříchů tak chladně, jakoby vyprávěl praobyčejné věci. Tu počne František usedavě plakati. Hříšník divě se tomu, táže se ho, proč pláče?

»Pláču nad tím, že nepláčeš ty!« — Vyznávatí se máte

b) pravdivě — máte žalovati na sebe, jak ve svědomí vinnými jste se poznali, předkládající tudíž jisté věci za jisté, pochybné za pochybné, nezveličující hříchů svých, aniž jich zmenšující, jich vinu bez příčiny neomlouvající, aniž ji na jiné uvalující.

Když Adam a Eva zhřešili, přikryli tělo fíkovým listím. Tak činí mnozí i při zpovědi; zakrývají své nepravosti pláštěm zdánlivé ctnosti neb omlouvají hříchy své.

Když jsem před lety působil na venkově ve správě duchovní, počal nejednou dospělý kající takto se zpovídati: »Člověk je slabý tvor, i spravedlivý klesne sedmkrát za den.«

»Zanechte planého povídání,« zarazil jsem hned s počátku takového kajícího, »přišel jste zajisté sem do zpovědnice, abyste se upřímně vyzpovídal; že je člověk slabý tvor, vím také a to již dávno.«

V známém benediktinském klášteře na Moravě spatřil jsem kdysi zvláštní obraz: Zpovědnice . . . kolem ní zástup kajících, za nimi satan a vedle řeholník. A dole pod malbou slova: »Co tu děláš, duchu zlý?«

»Vracím lidem, co jsem jim dříve vzal.«

»Co jsi jim vzal a co jim vracíš?«

»Stud! — když chtěli hřešiti, vzal jsem jim stydlivost, aby jen bez ostychu hřešili a nyní před zpovědí vracím jim zase stud, aby se sty-

děli, ze hříchů se vyznati. — Konečně máte se zpovídati

c) zřetelně a slušně, aby zpovědník vše slyšel a dobře vám rozuměl. Slušně či způsobně — bez výrazů hrubých a sprostých máme pověděti vše, co náleží k podstatě každého hřichu.

II.

Zpověď je úplná, když se vyznáváme alespoň ze všech hříchů těžkých, na něž jsme se po důkladném zpytování svědomí rozpomněli, i z jejich počtu a okolností, jež druh hřichu proměňují, poklesek jinak všední v těžký mění. Aby Norbert vyzpovídal se úplně, složil v klášteře siegburkském zpověď generální, vyznav se ze hříchů od svého dětství až po své obrácení.

Kdo z bázně nebo z nepravého studu zamlčí těžký hřích, toho zpověď je neúplná a svatochrádežná.

Za války roku 1866 ležel v nemocnici Hořnické mladý vojín; měl na rozličných místech těla 3 rány. Dvě ochotně ukázal lékaři, ale třetí nechtěl; styděl se a těšil se v duchu, že rána ta zahojí se sama. Lékař dal si s raněným všemožnou práci, aby ho zachoval na živu a po měsíci podařilo se skutečně, že obě rány se zacelily. Než přes to vše vojínu bylo den ode dne hůře a za nedlouho skončil. A co bylo příčinou jeho smrti? — Rána, kterou lékaři zatajil.

Podobně stane se i duševně chorým. Kdo zpovídá se z 5 nebo 6 hříchů smrtelných, sedmý však zamlčí z falešného studu, toho nemoc se nevyhlídí, ten zemře na věky smrti hříšníkův.

Zpověď p o v š e c h n á nedostačuje. Nežřídka zpovídají se totiž lidé: »Zhřešil jsem proti všem

příkázáním Božím i církevním, proti Bohu, sobě a bližnímu . . . . a když se jich pak kněz táže: »Zabil jste někoho? okradl?« — diví se a odpovídají: »Nikoho!« Co má si tedy z takové zpovědi kněz vybrati? — Anebo: »Žádnému jsem neublížil, s nikým se nehněvám, loni byl jsem také, jak se sluší, u sv. zpovědi, a proto prosím za rozhřešení.« Z čeho má jej zpovědník rozhřešit? —

Nikoli povšechně, nýbrž podrobně musí se kajícník zpovídati, chce-li, aby zpověď jeho byla platna i jemu prospěšna.

»Ale nač se zpovídati, když zase budu hřešiti?« namítne mi někdo v duchu. Tomu dím: »Nač se mýti, když zas se pošpiním? nač pleti v zahradě plevel, když zas vyroste jiný?«

Zpověď nepochopena ve svém významu, mívá drahně nepřátel; ale přes to vše jest nejúčinnějším prostředkem kázně v naší Církvi. Protestantský učenec Leibnitz o zpovědi vyjádřil se takto: »Je-li co krásného a chvály hodného ve víře katolické, je to zpověď, jíž i Číňané a Japonci se podivují, neboť nutnost zpovídati se odstrašuje mnohé ode hříchů a padlým skytá velké útěchy. Rada moudrého zpovědníka prospívá k ovládnání náruživostí, k seznání chyb, varování se zlých příležitostí, k napravení škody, k vyvrácení pochybností, k potěše ducha skličného.«

A Marmontel napsal: »Není k zachování mravní neporušenosti u mládeže prostředku lepšího nad častou zpověď.«

Nuže, jinoši, vykonejte dnešní velikonoční sv. zpověď, jak náleží, upřímně a úplně, abyste se vyzpovídali platně a nepokoušeli snad Boha!

Nežli skončím, předvedu před váš duševní zrak výjev z paláce hrabat Solneckých. Hrabě Solnecký, jenž býval kdysi fanatickým protestan-

tem, stal se později horlivým katolíkem. Když umíral, shromáždili se kolem smrtelného lože jeho dívky a vnukové, prosíce: »Pověz nám, drahý otče, ještě naposled něco milého a poučného!« Umírající pozdvihnuv oči i ruce k nebi, zvolal: »Svatá Maria, matko Boží a všichni svatí andělé ochraňujtež tyto zde přítomné ode hříchu smrtelného!« A podobně končím i já dnešní promluvu: »Svatá Maria, matko Boží a všichni svatí andělé ochraňujtež tyto jinochy ode hříchu smrtelného!« Amen.

III.

Chléb, který já dám, tělo mé jest.
Jan 6, 52.

Před sv. přijímáním.

Kdo z vás, j. dr., nezná pomněnky? — U potoka a na lučině trhávají ta modrojasná kvítka děti malé i veliké a vjíjí je u věnců, aby jím ozdobily otcův nebo matčin rov. Jeť pomněnka kvítkem upřímné a něžné lásky, která sahá až za hrob, ano ještě z hrobu volá k nám: »Nezapomeň na mne!«

Podobnou pomněnkou lásky Kristovy k člověčenstvu jest nejsvětější svátost Oltářní, o níž sám Spasitel byl předpověděl: »To čiňte na mou památku!« A co měli apoštolové, přátelé a stoupenci Ježíšovi činiti? — Chléb v Tělo a víno v Krev Páně proměňovati, obé přijímati a tak s Kristem co nejužěji se spojovati.

I vy, j. dr., chystáte se přistoupiti k oltáři a tam přijímati z chleba, o němž pravil sám Pán Ježíš: »Chléb, který já dám, tělo mé jest.« Jan 6, 52. Důvěřuji ve vás pevně, že nepřistoupíte k tajemství oltářnímu lehkovázně, že o nikom z vás nebude se moci říci: Přijal nehodně svátost lásky Kristovy, zneuctil památku smrti Páně.

Abyste opravdu zbožně vyhověli rozkazu naší sv. Církve, mám za svou povinnost upravit nyní poněkud vaše srdce ke stolu Páně připomenutím toho, co Pán Ježíš činil před, při a po ustanovení svátosti Oltářní.

P o j e d n á n í.

Přiblížil se hod beránka a přesnic neboli slavnost velikonoční (fase, pascha), ustanovená na památku vysvobození z Egypta a zachování prvorozenstva; začínala se dne 14. měsíce nisanu a trvala sedm dní, kdy Židé nesměli jísti kvašeného chleba, ježto kvas byl obrazem nečistoty a nákazy mravní.

Prvního dne přesnic přistoupili k Ježíšovi učedníci řkouce: »Kde chceš, ať připravíme tobě, abys jedl beránka?« — Tím na opětne zpytování svědomí, na připravení srdce před sv. přijímáním se poukazuje; pročez zpytuj každý z vás ještě jednou svědomí a pravou zkroušeností i upřímnou lítostí zbav se hříchů tak, abys ničeho neměl ani nevěděl proti sobě, co by tě tížilo, znepokojovalo a tobě k stolu Páně radostně přistoupiti překáželo.

Řekl jim Ježíš: »Jděte do města: a když budete vcházeti, potká vás člověk, džbán vody nesa; jděte za ním do domu, do kteréhož vejde a rcete hospodáři domu: Dí tobě Mistr: kde je síň, kdež bych jedl beránka s učedníky svými? A on vám ukáže večeřadlo veliké, prostřené, a tam připravte!«

Sedše pak, našli jakž jim pověděl Pán, a připravili beránka.

Muž, jenž nádobu s vodou nesl a učedníkům ukázal večeřadlo, je z p o v ě d n í k, který vám, j. d., jménem Kristovým sjednal odpuštění hříchův a tak cestu k večeři Páně urovnal. Veče-

řadlo prostranné znamená srdce láskou k Bohu rozšířené. Chleby přesné, jichž se užívalo při večeři velikonoční, značí čistotu srdce, a hořké zeliny — že s bolestí a ošklivostí nade hříchy spáchanými máme přistupovati ke stolu Páně.

A když nadešla hodina, Kristus sedl za stůl a 12 apoštolů s ním. Pán podrobil se určité hodině, aby nám dal příklad, jak o dnech bohoslužebných pravého času, určité doby dbáti máme. Večeře započínala se po slunce západu. Když apoštolé usedli za stůl, řekl jim Kristus: »S toužebností žádal jsem tohoto beránka jísti s vámi prvé než bych trpěl.« Toužebnost Ježíšova vzešla odtud, poněvadž slavná tato večeře byla poslední a tudíž zvláštní měla význam i důležitost. Při ní zajisté skončil Pán Ježíš starozákonný řád obrazný a započal řád nové a věčné úmluvy; při ní ustanovena jest nejsvětější svátost Oltářní, která jest korunou všech milostí Kristem nám sjednaných. — Tuto žádost a tužbu Páně chtěje následovati, první křesťané, kdykoli přistupovali ke stolu Páně, zpívali známý žalm: »Jako jelen dychtí po studnicích vod: tak dychtí duše má po tobě, ó Bože.« Žalm 41, 2.

2. A když povečeřeli, vzal Ježíš chléb, díky činil, lámal a dával jim řka: »Vezměte a jezte, toto jest tělo mé.« Podobně vzal kalich s vínem a učiniv díky dal jim řka: »Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má Nového zákona, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchův.« Mat. 26, 26—28. »To čiňte na mou památku.« Luk. 22, 19. Svátá slova Kristova zahrnují v sobě ustanovení nové bohoslužby, úmluvu věčného sjednocení, závět Otců, základ nového náboženství. Stínům Starého zákona učiněn konec, neboť kde věc tak jasně vyslovena jest, tam mizí stín, jako když v krajinách pod rovníkem slunce padá v poledne

na hlavu. Slušno, abychom za obět lásky Kristovy odměnili se žertvou čistého srdce, odříkáním se hříchův a vroucí zbožností.

Božský Spasitel ustanovil svátost Oltářní, aby ii projevil plnost lásky své a památku podivných skutků svých ponechal lidem. Velel, abychom tuto svátost přijímajíce oslavovali jeho památku. Kázal nám, abychom tuto svátost brali za duchovní stravu a jí nasycení a posílnění byvše, žili životem Toho, jenž pravil: »Kdo mne přijímá, živ bude pro mne.«

Poručil nám přijímati tuto svátost na odpuštění hříchů všedních a k ochranění se ode hříchů smrtelných. Nad to chtěl, aby nám byla závdavkem věčné spásy a páskou jednoty církevní.

Zvláštním ctitelem a obhájcem nejsvětější svátosti Oltářní byl na pravou cestu obrácený Norbert, jenž proto vyobrazuje se s monstrancí v ruce.

3. Po dokonané večeři a ustanovení nejsvětější svátosti Oltářní ptal se apoštol Jan: »Mistře, kdo jest, o němž jsi prve již dvakráte pravil, že zradí tebe.« Odpověděl Ježíš: »Tenť jest, komu já omočeného chleba podám.« A omočiv chleba, podal Jidášovi, synu Šimona Iskariotského. A po té skývě vešel do něho satan. I řekl mu Ježíš: »Co míníš, učiň spíše (rychle).« Jan 13, 24—27. Vzav tedy Jidáš skývu, vyšel ihned. Byla pak noc. Jan 13, 30.

Kristus podav omočený chléb (v rozpuštěnině z fíků, ořechů, mandlí a jiného ovoce ve víně a octě zavařeného) Jidášovi, ukázal tím, že dosud jest mu nakloněn, že dosud o něj má péči. Jidáš tušil, že Pán o jeho zradě ví, zřel i přichylnost Páně k sobě, ale přes to vše neodvrátil se od cesty nepravosti, nýbrž ve zlobě své ještě se zatvrdil. Úmysl jednou pojatý ustálil se v něm pevně. Co mu mělo býti ku spáse,

Jidáš obrátil v jedovatou otravu, zavřel srdce nebeským přimluvám a otevřel je dokořán vlivu zlého ducha. Dábel vešel do jeho srdce.

Mnozí zradu Jidášovu zatracují, ale sami nejsou lepší Jidáše. Kdo za peníze mluví lež a pravdu zapírá, Krista zrazuje, jenž pravda jest. Kdo nezkušeného svádí na scestí, Krista zrazuje, jenž cesta jest . . .

Lidská zloba činí škodlivými a neblahými i dary nebeské. Jidáš přijal skývu chleba a vešel do něho satan. Jestliže taková pohroma přišla na něj z okusení skývy, což teprve bude ze zlého a nehodného přijímání Těla Páně? Zkusiž tedy sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pij. Neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, jelikož nerozsuzuje Těla Páně. Každý hřích neoželený, každá vášeň zlá i všeliký nedostatek přípravy činí křesťana větší nebo menší měrou n e h o d n ý m Těla Páně.

4. Po odchodu Jidášově rozproudilo se opět veselí večeradem, an Pán svým věrným apoštolům důvěrnými rozhovory srdce své otevíral dokořán. Po té chválu vzdavše, vyšli na horu Olivetskou.

Jako byl veškeren život Kristův ustavičným chválením Otce nebeského, tak i po ustanovení svátosti Oltářní zapěl s apoštoly žalmy na poděkování, dav nám tím příklad v d ě č n o s t i. Zejména den sv. přijímání má nám býti dnem díků, klanění se a chvalořečení.

Pročež chvalte i vy, j. dr., dnes Hospodina, aby požehnáno bylo jméno jeho od toho času až na věky, od východu slunce až do západu. Volejte s žalmistou Páně: »Čím se odplatíme tobě, Hospodine, za vše, co jsi učinil nám? — Sliby své tobě splníme především lidem tvým a uprostřed města tvého — Církve tvé.«

Dočetl jsem se ve starých letopisech o Křištofu Kolumbovi, že dříve nežli se vydal na cestu k objevení nového dílu světa, s Bohem se smířiv, přijal několikrát nejsv. svátost Oltářní. Takto vystrojen a posilněn, pustil se konečně na nejisté a bouřlivé moře, odevzdav se zcela do vůle Toho, který jest pánem všehomíra.

I vy, j. dr., podobáte se plavcům, kteří se chystají na moře, aby si našli nový svět, lepší vlast, zemi zaslíbenou. Jenom přes bouřlivé moře vede cesta k ní; bude vám zápasiti s vlnami pokušení, strastí a příkoří, které za plavby jako úskalí do cesty vám se postaví nebo hlasem Sireny od pravé dráhy budou vás odluzovati. Pomněte na velikého plavce Kolumba i na útrapy, jichž bylo mu přetrpěti! Hle, jako on, i vy posilňujete se k nebezpečné plavbě několikrát do roka; jako on, i vy přijímáte Tělo Páně, jako on můžete i vy jednou s důvěrou v Boha odvážiti se na moře života. Jenom nezapomeňte slibů učiněných; působte horlivě s milostí Boží, již se vám dostává; ukažte, že víte, co žádá od vás Pán; buďte den ode dne lepší, dokonalejší; zachovejte si roucho nevinnosti čisté jako padlý sníh! Dokud jste ve škole naší a u rodičů, dlíte v bezpečném přístavu; jakmile vykročíte z ústavu našeho i z domu otcovského, budete jako na moři. Tam zastihne vás nejedna bouře a lodička duše vaší bude nemilosrdně zmitána vlnami vášní a vichry náruživostí. Ó pak nezapomínejte na kotvu bezpečnou — na sv. přijímání! Ale uchopte se kotvy té pevně; jeť silná a přivázaná až tam v nebi. Byť bouře řádila sebe větší, neuškodí vám, byť pokušení mocné na vás doráželo, neklesnete. Nadýmá-li tě jed pýchy, přijmiž tuto svátost, a pokorný chléb ten učiní tě pokorným. Podtrhlo-li tebe lakomství, poživej toho nebeského chleba a štědrý chléb ten učiní tě

štědrým. Ovívá-li tě jedovatý vítr závisti, uživejž toho andělského chleba, a laskavý chléb ten naplní tě láskou. Jsi-li oddán nestřídmosti v jídle a pití, poživej Těla a Krve Krista Ježíše, a to tělo, které 40 dní a nocí se postilo a před svou smrtí žlučí a octem bylo napájeno, učiní tě střídým. Přichází-li na tebe lenost, činíc tě vlažným, ano studeným, že zdráháš se o božských pravdách rozjímati, ano i veřejně se pomodlití, posilniž se Tělem Páně, a budeš naplněn horlivostí i zbožností. Býváš-li pokoušen ke hříchu nečistoty, přijmiž tuto svátost, a nejčistší Tělo Ježíše Krista učiní tě čistým a zdržlivým!

Mladiství přátelé! Budete-li pilně dbáti těchto upřímných rad mých i jiných napomínání našich, pak my, učitelové vaši, zapějeme zhloubi duše své Hospodinu chvalozpěv velebný a slavný, že nepohrdl dílem výchovy a vedení našeho, ale že mu žehnal a je rosou milosti své svlažoval, začož budiž Jemu čest a sláva na věky věkův! Amen.

Stanislav Kostka a jeho bratr Pavel.

I.

Obnovte se duchem mysli své a
oblecte člověka nového, kterýž
podle Boha stvořen jest ve spravedlnosti a svatosti pravdy.

Efes. 4, 23—24.

Karel IX., král francouzský, ptal se kdysi velikého vlašského básníka Torquata Tassa, koho po rozumu svém pokládá za nejšťastnějšího? Tázaný nerozmýšleje se dlouho, odpověděl: »Nikoho, kromě Boha.« — »Toť ví každé dítě,« namítal nevrle král a doložil. »Svou otázkou chtěl jsem jen zvědět, kdo kromě Boha a po Bohu nejšťastnějším slouti hoden jest«. I odvětil Tasso: »Kdo je Bohu nejpodobnější, totiž — nejctnostnější křesťan.« Odpověď básníkova nebyla lichá; neboť jediná ctnosts jednáčlověku neskonalou blaženost, v pravdě šťastnou věčnost. Po ctnosti se úsilovně snažiti, jest cílem našeho pozemského žití. Leč pohříchu bývá slabost a křehkost lidská příčinou, že od dobrých úmyslův a předsevzetí svých často upouštíme, zlé náklonnosti tělesné tlačí ducha stále dolů a běda mu, nepovznese-li se častějším úsilovným hnutím vůle své vzhůru. Proto i nutno častěji opakovati a obnovovati dobré úmysly své, abychom neupadli v mravní lhostejnost, ne-li ve hříšnost. — Ač na své spáse máme stále pracovati, jsou přece v roce církevním některé doby, v nichž

více a horlivěji ke slovům Páně a ku své spáse prohlédati nutno. A takovou dobou jsou pro vás dnové rekolekce či sebrání, soustředění mysli, vůle, srdce, jsou dnové pobožnosti, kterou právě započínáme. Moudře učiníte, použijete-li cvičení duchovních k tomu, k čemu dle úmyslu sv. Církve i ústavu našeho jsou určeny, totiž: k mravní obnově, k duchovnímu občerstvení, zkrátka ku své spáse. Cvičení tato, konají-li se, jak náleží, jsou s to, aby sjednala milost Boží, obnovila mravní síly naše, jež byly časem ocháblý, roznítla srdce naše, obnovila úmysly naše, aby znova zkvetly a vydaly hojné ovoce libých ctností. Ovšem na tom vše záleží, konají-li se, jak náleží. Samo sebou se rozumí, že poklid zevnější, že zamezení všelikých roztržitostí, zaměstnání a rozprav zbytečných, hlavní jest podmínkou zdárného konání cvičení duchovních. Veškeren svět umlkniž, jediný Bůh mluv k duši vaší! V samotě tichosti a v mlčení poznává člověk sama sebe i Boha lépe nežli možno bývá ve hluku a víru světovém. Smyslná část bytosti naší uvyklá rozpravám, zábavám i roztržitostem štítí se samoty, ale duch pravdu hledající, srdce po pravém ukojení toužící, člověk povahy vážné, opravdové miluje, druhdy hledá poklidu a občas rád odchází na poušť samoty, aby v úkrytu, v tichu posvátném odpočinul maličko u Krista.

Proto čas prázdný věnujte zpytování svědomí, náležitě přípravě k důstojnému přijetí sv. pokání a nejsv. svátosti Oltářní, častější modlitbě za sebe, za své rodiče, učitele a dobrodince! Ať nikdo z vás tuto povinnost svou nekoná nerad, jen na oko, bez opravdivosti. Zním dobře povahu mladistvého věku, jeho lhostejnost k víře vůbec, jeho nechut k posvátným úkonům, i jeho povrchní a mechanické odbývání závazných povinností náboženských. Dokažte skutkem, že nejste

netečnými u víře, ani povrchními v konání povinností náboženských; z úcty a lásky k ústavu, na němž se vzděláváte, z vlastního přesvědčení vnitřního, že jde o věc vážnou a svatou, vykonajte letošní povinnost velikonoční. Nebuďte křesťany jen dle matriky křestní, nýbrž smýšlením, řečí a skutkem; cokoli činíte, činite řádně! Já se vynasnažím dle sil svých, abych vám v tom byl nápomocen.

Že pak dlouhá a nesnadná bývá cesta poučováním, ale krátká i vydatná příkladem, předevedu před váš zrak duševní dva bratry z národa duchem i jazykem nám spřízněného a ukáži vám, kterak často bývá jinoch studující pro Boha, vědu i vlast ztracen a zase nalezen.

Pojednání.

Kterak bývá jinoch studující ztracen?

Na severní straně dávného knížetství mazovského, později vévodství plockého, asi přes 100 km. od Varšavy, leží na bezlesé, úrodné rovině město Prasnyš. Nedaleko odtud na západ jest ves Rostkovo, bývalé sídlo Rostkovských, kteří v Mazovště přední zaujímali místo, chabrostí i učenností se proslavující. A jako jeden z předků znamenitého kazatele polského, Petra Skargy — Paweski — pro časté žaloby a stesky knížeti předkládané, přezván byl Skargou, tak i Rostkovského, že měl nárost jakýsi na tváři, sousedé nazývali Kostkou, což i přijal a tak se podepisoval. V řečené vsi Rostkově žili v II. polovici XVI. století Jan Kostka, šlechtic a kastelán Zakročimský s manželkou svou Marketou a dvěma syny, z nichž starší slul Pavel a mladší Stanislav. Ač zbožná paní Marketa oběma synům první sémě slova Božího vkládala do útlých srdcí, nerostlo, aniž vzrůstalo se u obou

stejně. Mladší Stanislav předstihl staršího Pavla pobožností, tichostí, vlídností a jinými ctnostmi, jež zdobí věk dětský. Zejména svatě čistoty tak pilně dbal, že nejednou omdlel, když neslušné, nepočetné slovo zaslechl. Jelikož po roce 1560. bludy Lutherovy do Polsky se vloudily, ano i veřejná učiliště nakazily, přemluvila zbožná Marketa manžela, že Pavla i Stanislava vypravil na studie do Vídně, aby tam pod dozorem pěstouna Bylinského v jesuitské koleji, císařem Ferdinandem založené, dále se vzdělávali pro Boha, vědu i vlast. Stanislav prospíval ve zmíněném ústavu nejen vědomostmi, nýbrž i zbožností a celým věncem ctností křesťanských. Leč po smrti Ferdinanda za vlády Maxmiliána II. vzat řádu tovaryšstva Ježíšova ústav vychovávací, paní Marketa odebrala se na věčnost, a změnou tou změnily se i zevnější poměry našeho Pavla i Stanislava, onomu k radosti, tomuto k žalosti. Byloť Stanislavovi z milého zátiší vykročiti do světa mezi lid cizí, jemužto protivní byli nejsvětější jeho citové.

Vychovatel najal jim byt v domě soukromém u měšťana zásadami Martina Luthera prosáklého.

Pavel, jemuž přísný dohled v klášteře nevalně se líbil, jemuž modlitba byla odpornou, slovo Boží nemilým, Pavel, který dosud povinnosti náboženské jen mechanicky a povrchně odbyval, zneužíval nyní nabyté volnosti k životu světáckému a rozpustilému, a sužoval Stanislava kde a jak mohl, pro jeho ctnostné obcování. Bohužel i pěstoun Bylinský byl při bratru starším a proti bratru Stanislavovi, který, aby pokušení a nebezpečnému vábení odolal, horlivost svou zdvojnásobil, tím vroucněji slouže Bohu, čím prudší bouře se nad ním vznášela. Co vše bylo ubohému Stanislavovi od Pavla snášeti,

těžko vylíčiti; čím trpělivějším byl Stanislav ku všelikým příkořím a bezprávím, tím divěji zuřil Pavel a týral tichého bratra nejen slovy hanlivými, nýbrž i ruku na něho často vztáhl, Stanislava bil a to jediné proto, že zdráhal se Pavla následovati v hanebnostech. Po druhém roce pobývání ve Vídni upadl Stanislav v nebezpečnou nemoc i prosil domácích svých, aby přivolán byl katolický duchovní, který by ho zaopatřil sv. svátostmi. Leč ani Pavel ani vychovatel Bylinský, tím méně jinověrec domácí, vyhověli vroucí prosbě zbožného jinocha. Pozdraviv se, Stanislav nechtěl déle v poměrech tak nebezpečných zůstatí a ucházel se o přijetí do řádu Tovaryšstva Ježíšova, jak si byl dávno umínil. Ale žádosti jeho nemohlo býti ve Vídni vyhověno, jelikož neměl svolení otcova a nově založený řád právě v Polsku se šířící, hněvu mocného pána se bál. Když po té Pavel, zvěděv o úmyslu bratrově, tím více ho týral, pohrozil mu konečně Stanislav, že nebude-li jinak, uteče od něho, což i učinil.

Dlouhou cestou, pěšky vykonanou Německem, alpskými zeměmi a severní Itálií došel šťastně do Říma a r. 1567 v roucho řeholní Tovaryšstva Ježíšova jest oblečen.

Po odchodu Stanislavově z Vídne vedl si Pavel ještě bohaprázdněji, přešel veřejně do tábora neverců, z pobožností katolických posměch si tropil a svatyně občas jen proto navštěvoval, aby jiných pohoršil; tak poslední jiskra s t u d u uhasla v něm. Že studu nedbal, že zahálka mu byla prací a hříchy zaměstnáním, podotýká výslovně polský obou bratrů životopisec.

A když vychovatel Bylinský pozdě seznal, na jaké bezcestí se svěřencem svým zabloudil, a velkou chybu snažil se napravití, probudil se v Pavlovi d u c h p ý c h y a marnivosti; nechtěl déle míti nad sebou mentora, chtěl sám sobě býti

vůdcem dostatečným. Když pak starý otec a kastelán, zvěděv o bludné cestě synově, přijel za ním do Vídně a poblouznění jeho mírnými slovy mu vytýkal, vyžilosti jeho se děsil, odmlouval mu Pavel drze, hádal se s ním urputně a z jeho proseb a napomínání tropil si bezuzdný smích, tak že chrabřý kdysi rytíř polský se slzami v očích opouštěl hlavní město na Dunaji. Plakal nad synem, z něhož chtěl mítí učeného a slavného muže, nad synem, jež ztraceného pro Boha i ctnost, pro vědu i vlast býti viděl. Bohaprázdný, hříšný život Pavlův pokládal otec za trest, že nechtěl mladšímu synu Stanislavovi dovoliti, aby v Římě v řádu Tovaryšstva Ježíšova vedl svatý život.

Jak smutno a bolestno bývá, sboří-li nadaný jinoch nadějně hrady, jež rodičové i učitelé do něho byli kladli! Jak žalostno rodičům, kteří o dítě své velice pečují, pro ně se namáhavě lopotí, nuzují, bezesné noci tráví, dočkají-li se, kterak na zmar přichází jejich péče, námaha i všecken náklad na vzdělání synovo obětovaný, kterak studující, místo aby rodině své chloubou byl, jí k hanbě bývá, a starostlivým rodičům kalich hořkosti za kalichem k občerstvení podává!

Nyní vyběreme si hlavní zrnka z vypravování o Pavlovi Kostkovi, abyste seznali, kterými cestami jinoch kráčí své záhubě vstříc.

První krok na dráze, na níž pro Boha i vše dobro ztracen bývá, činí jinoch studující, ztrácí-li zbožný cit radosti z Boha, štítí-li se modlitby, vyhybá-li se slovu Božímu, dá-li se k úkonům bohoslužebným nutiti. Zmizela-li zbožnost ze srdce jinochova, ztracená-li dětinná láska k Bohu, kterak může obstáti radostná a vytrvalá láska k sv. zákonům i Božím příkazům? —

Druhý krok na dráze té je ztráta víry a studu. Protože jest obyčejem mladého věku,

při všem si okázale věsti, pravé míry nešetřiti, se svými touhami i pojmy hrdě vystupovati, zapírá nerozumný jinoch vše: své rodiče s jejich věrou, svou vlast s její minulostí. Popírá vše, co člověčenstvo až po jeho dobu bylo vykonalo, aby vyhovělo svému pudu, jenž je vede k Bohu. Domnívaje se býti neodvislým, svrchovaným pánem svým, směle odvrhuje od sebe převzácný poklad víry. Jeho nevěra jest uznána, jest známa; toť právě, v čem hledal svou slávu a nalezna ji, jest nyní na chvíli sám sebou spokojen. -- Bůh tohoto bídného červíčka postavil na svět, Bohu jest tedy povinnen děkovati za každou krůpěj sladkosti a bolesti, medu a pelyňku, již nazýváme životem. Bůh mu dal otce i matku, bratry i sestry, vlast, schopnosti ducha i vše, co jest v něm i na něm, a on přece se domnívá, že nemá Bohu zač děkovati; on pokládá sebe za bytost Bohu docela cizí. Pozoruje-li, že lidé nepřestávají hledati Boha a pevně věřiti, že Jej našli, a skládati v Tvůrce svého největší naděje a vztahovati na Něho největší své povinnosti: tu mladičkého nevěrce baví a oblažuje pohled tento. Vždyť on zcela se již odtrhl a odloučil od těchto obmezených davů, on sebe má za vznešenějšího těch, kteří po tak bídných a ničemných věcech se sháněli a dosud se shánějí, kteří tak ponižující odvislosti své od Boha slovem i skutkem uznávají. Kterak možno na něm žádati, aby svou pyšnou šíjí sklonil před Bohem, jenž tak málo byl učinil, stvořiv pouze — svět? Ale pýcha předchází pád brzký a jistý.

Neméně zhoubnou pro jinocha bývá i z t r á t a studu. Stud předpokládá smysl pro čest i jest nepřímým vyznáním, že to, zač se stydíme, nehodno jest duševní povýšenosti nebo mravní důstojnosti naší. Nevím, co by mravům lidským větší ozdoby udílelo nežli stydlivost.

Jaká to krása a skvoucí se perla v životě i v obličejí mladíkově! . . . Co nenávidí více všelikou urážlivou řeč a každou rozpustilost, jako to činí rumě nec stydlivosti? Je však stud pravý a nepravý čili hříšný. Hříšný je stud, když kdo se rdí, maje nepravý změnití náhled, aby nebyl pokládán za nedůsledného. Pravý je stud, když se kdo za svou nepravost rdí a pokáním v lepšího se proměňuje. Za to-li se kdo, co páše nešlechethně, již nerdí, ten a taký stůně na ránu smrtelnou a jest vší naděje na vyléčení zbaven. — A potom následuje nový, větší třetí krok k záhubě, dopustí-li studující jinoch, aby v srdci jeho vznikl duch pýchy a marnivosti. Neboť s domněnkou, že sám již dosti moudrým jest a sám sobě vůdcem býti může, vzniká v něm zároveň domýšlivost a svéhlavost, jež vedena a řízena býti nechce. Pak činí vše dle hlavy své a po žádosti srdce svého; ale obé, hlava i srdce berou se směrem křivým, nepravým, poněvadž jinoch již od Boha se odvrátil. Právě v této době nastává pro něho a domnělou jeho samostatnost nebezpečství největší. Pak probouzejí se v něm chtíče rozmanité, po většině smyslné; dříve sotva je znal a nyní mocně pohánějí ho a to den ode dne s větší prudkostí, pokud síly a příležitost stačí, k smyslným požitkům jej rozněcují. Převrácenost smyslných žádostí svede jej k mnohé pošetilosti, ano zničí v něm i všeliké ušlechtilější city a schopnosti duševní.

Konečně oddává se takový jinoch za hálce a špatnému tovaryšství, a tak již kroky obrovskými kráčí zkáze své vstříc. A co jej na neblahé dráze této udržuje a stále unáší, jest lehkomyslnost, kterouž poblouznění svého nahlédnouti nechce — jest zatvrzelost, pro kterou hlasu Božího ve svědomí nedbá, — jest pýcha, pro kterou výstrahy rodičů a učitelů

svých nechce slyšeti. Tak klesá kdysi sličný cedr na Libanu, tak padá anděl s nebe do propasti, tak ztracen bývá jinoch studující pro vše dobré, pravdu a ctnost.

Domníváte se, j. dr., že žádný studující tak hluboce klesnouti nemůže? Mýlíte se; není v Čechách snad ani jediné větší osady, kde by o tom kterém studentu zkaženém nevypravovali rodiče dětem. Kdo nastoupí drahu, po níž se bral Pavel Kostka, kráčí jistě záhubě vstříc.

A nyní, j. dr., ruku k srdci! a zkoumejte v tomto okamžiku posvátném i až do obydlí svých v tichosti se navrátíte, zkoumejte, ale upřímně, zda-li nenastupujete právě letos prvním krokem na bezcestí nebo zdali již několik dlouhých kroků na dráze vedoucí k záhubě jste neučinili? Zpytujte bedlivě, svědomitě, ne lehkovážně; pak litujte zkroušeně svých poklesků, učíňte dobrá předsevzetí a co nedokonalého shledali jste na duši své, vypovězte zítra řečí pravdivou zpovědníkovi, abyste čisti srdcem a plni upřímné vůle přistoupení mohli všichni k velikonočním hodům lásky Páně! Amen.

II.

»Obnovte se duchem mysli své a oblecte člověka nového, kterýž podle Boha stvořen jest ve spravedlnosti a svatosti pravdy.« Efes. 4, 23.—24.

Včera ukázal jsem vám, j. dr., na Pavlu Kostkovi zbloudilého jinocha studujícího, a upozornil na některé cesty, po nichž snad i ne-jeden z vás, ten poznenáhla, onen rychleji, své záhubě kráčí vstříc. Prvním krokem na scestí bývá, vyhasne-li v nitru vašem oheň pravé

zbožnosti, vyhýbáte-li se bohoslužbě; dalšími kroky jsou ztráta víry a studu, ztráta povinné úcty a lásky k rodičům i učitelům, pýcha, marnivost, zhoubná zahálka, pošetilá lehkomyšlnost a zlá společnost, jež, jak přísloví praví, kazí dobré mravy.

Kam na dráze ctnosti může dospouti jinoch hodný a kam až na cestě hříšné někdy dospěje mladík zbloudilý, ukáží dnes v další úvaze o Stanislavu a Pavlu Kostkovi.

* * *

Z včerejší řeči máte zajisté ještě v živé paměti, že Stanislav Kostka v Římě vstoupil do kláštera T. J. a prospívaje v životě ctnostném, den ode dne stával se dokonalejším. Jeho skromnost jevila se ve tváři a ve všem, co činil; jeho vroucnost v modlitbě a rozjímání byla neobyčejná, takže nikdy nepoznal roztržitosti, nýbrž vždy cele v modlitbu jsa pohřížen, v moři lásky Boží zdál se rozplývati. Čistoty srdce nad jiné byl dbalý. Rovněž zachovával přísně pravidla řeholní a vůli představených i starších klášterníků plnil svědomitě. Neuvažoval dlouho, dobré-li to, co mu bylo rozkázáno, či bude-li s to, aby příkazu věrně dostál, nýbrž činil to vždy proto, že tak bylo rozkázáno těmi, jež pokládal za své vůdce. Když jednou Klaudius Aquaviva (později generál řádu) s ním dříví nosil do kuchyně, a více než obyčejně z vlastní chuti sobě nabral, Stanislav se k němu ozval: »Já tolik bráti budu, mnoholi rozkázal kuchař.« A když mu kdysi k vůli zdraví zapověděli delší pobožnost, truchlil s počátku nemálo; ale brzy s největší spokojeností plnil příkaz daný, ač se tak zbavoval sladkosti, již nalézal v modlitbě. Při všem tom však o sobě ničeho se nedomýšlel, nic sobě nepřičítal, za nej-

menšího ze soudruhů svých se pokládaje; v každém jeho skutku, v každém jeho slově jevila se hluboká pokora. Toto sebezapírání a tato jeho povolnost věru vzácná, nepocházely však z podlosti a nedostatku smyslu vyššího, nýbrž z opravdové touhy po pravé dokonalosti. Co činil, činil z přesvědčení a proto, aby se zalíbil Bohu. Bystrost důvtipu měl zajisté u vysokém stupni: vyznali to učitelové jeho vídeňští, dosvědčily to zápisky velmi důmyslné, jež po jeho smrti se našly.

Aby tím spíše mohl se spojit s Bohem, přál sobě mladistvý Stanislav brzké smrti, ano ač zdrav i vesel byl, počal se k ní opravdově připravovati. A nikoliv na plano, neboť za krátko ochuravěl a o vigilii před slavností nanebevzetí Panny Marie r. 1568 modle se vroucně za svého bratra Pavla a zvolav se Žalmistou Páně: »Hotovo srdce mé, Bože, hotovo srdce mé!«, bez vzdechu a bolesti zesnul tiše v Pánu. Když se na druhý den roznesla zpráva o smrti Stanislavově po městě a klášteřích římských, přicházeli mnozí a patřice na mrtvolu mládenečkovu, domnívali se, že dosud žije, neboť i ve smrti byl milý a spanilý; jiní líbali tělo Stanislavovo a trhali si ze šatů jeho kousky na památku jako drahé ostatky. To vida znamenitý své doby muž P. Toletus, promluvil ku přítomným: »Umřel mladičký Polák a všickni k tělu jeho se hrnou; nám, až umřeme, čest taková se nestane.« V pověsti svatosti zemřel Stanislav Kostka a že jeho zvláštní omilostnění za živa i po smrti bylo na jevě, prohlášen r. 1674 za blahoslaveného, a později na úsilovnou prosbu chrabrého bojovníka, krále Jana Soběského, do počtu Světců Božích vřaděn jest.

A bratr jeho Pavel? — Poslední paprsky zapadajícího slunce, jež byly zlatily Lysou Horu

u Vídně, bledly víc a více, až pouhasly docela. Jarní noc počala závojem svým znenáhla zahalovati hlavní město na Dunaji, když vnitřními jeho uličkami vrávoral mladík; bledá tvář, vpadlé, zarudlé oči, rozčuchaný vlas, nejistá, klátivá chůze svědčily zřejmě o tom, na jaké bezcestí nezkušený jinoch zbloudí, nebdí-li nad ním starostlivé oko rodičů. Mimojdoucí vyhýbali se opilému, štitice se člověka, který se snížil až pod zvíře. Vrávoraje z uličky do uličky, stanul konečně maně u dveří kostelních, odkud zazníval krásný chvalozpěv marianský. Věřící lid hrnul se proudem do chrámu na pobožnost, jež na odvrácení nebezpečí, hrozícího od sverepých Turků, byla konána, a zpítý mladík chtěj nechtěj davem byv uchvácen, vtržen jest do vnitř, kde stranou v koutě stanul za sloupovím. Leč jsa všecek zemdlený, klesl po chvíli do blízké lavice a zpola sedě, zpola kleče těžkou hlavu podpíral lokty. Velebný zpěv věřícího lidu, oslňující záře nesčetných světel, modlící se kněz . . . vše to účinkovalo na mladíka přepodivně. Vzpomínky na dobu nevinneho mládí, kdy s matičkou spěchal do svatyně, kdy upřímně spínal ruce k nebesům, kdy ještě opravdově k Bohu se modlil za své rodiče, vzpomínky na utěšené chvíle v domě otcovském, kde tak šťastně a spokojeně žil, probudily náhle ve tvrdém spánku pohřížené svědomí, které brzy se svými výčitkami se ozývalo. Je-li možno v několika málo letech státi se povrhelem lidstva, od něhož se každý odvrací? »Bohužel, tomu tak, milý Pavle!«, odvěti na otázku přísný hlas svědomí, »špatní společníci. k nimž jsi se byl přidružil, vyrvali tobě tu nezapnými vtipy, tu lichými, mudrantskými důvody víru ze srdce a na místo její postavili modlu — smyslnost.«

»Užívej, jak můžeš, pozdě bude, až umřeš,« znáš to heslo, kterým jsi byl uveden mezi pro-

stopašníci? — S počátku býval jsi ostýchavý, poněkud bázlivý, ale brzy předstihl chápavý učeň mistry své, že se až podivili . . . « tak káralo neúprosné svědomí. Znenáhla dozníval posvátný zpěv a lid opouštěl svatyni; i v duši zbloudilého mladíka hlasy doznívají, obrazy halí se v mlhu, myšlenky rozplývají se do nekonečna, vědomí mizí na delší dobu. Ale dvanáctý úder na zvon probudil našeho Pavla z hlubokého spánku. Protírá si oči, hmatá kolem sebe, ohlíží se v pravo v levo, všude ticho jako v hrobě, čirá tma kol kolem.

»Kde to jsem?« zvolá zděšeně. Temná ozvěna klenby chrámové nedává tázajícímu se Pavlovi žádoucí odpovědi; ale bledá záře věčného světla před svatostánkem vyvádí pochybujičího z trapné nejistoty; po chvíli poznává, kde jest — v kostele, zavržen. Hrozné pomýšlení! Hlava pálí, srdce tluče hlasitěji, jakoby chtělo z nader vyskočiti; dech se mu krátí, celé tělo chvěje se jako osika. Tu ku zvýšení děsné hrůzy zdá se mu, že veliká, bílá postava od oltáře k němu se blíží a dutým hlasem na něj volá: »Pavle, za rok umřeš!« Jako bleskem omračen padl náš Pavel do mdlob a teprv ráno, když kostelník, odzvoniv na mši sv., otevřel dveře chrámové, probouzí se a vytratí se nepozorovaně ze svatyně.

»Pavle za rok, za rok!« víří mu hlavou na cestě k domovu. »Již za rok? Vždyť jsem ještě tak mlád? Dosud nedokončil jsem studii, vždyť přáním otcovým, abych ve světě se proslavil! Za rok že mám opustit své veselé přátele a známé i všecky radovánky, za rok mám se dáti zahrabat? Minuta, den, měsíc, rok, brzo-li neuteče?«

Pavel vrátiv se do svého obydlí, byl všecek změněn, jal se hořce plakati a nařkati; sám sobě nerozuměl, ani jiní jemu. Nemoha pak ve Vidni nalézt klidné mysli, odjel do své otčiny, a aby

noční přízrak i jeho slova na vždy vytiskl z paměti, vrhl se znovu do proudu radovánek; leč marna to byla práce. Červa, který hryže dnem i nocí a neustává v hryzení, nebyl již sto utišiti sliby klamnými. I chtěl činiti pokání, ale odkládal jím den po dni, skutek vždy utek; tak uplynulo devět měsíců.

»Snad postačí dva měsíce, snad měsíc stačí na pokání,« rozumoval u sebe malomocný Pavel a žil světu dále, až počal churavěti. A i tu, ač stál již jednou nohou v hrobě, ač připoután byl k bolestnému lůžku, bál se ještě lidské řeči a výsměchu svých známých. Smrt se blížila, léky nepomáhaly. »Snad jediné upřímné vzdechnutí dostačí,« zvolal nešťastník, zápase se smrtí. A byl to zápas krutý. Známi kolem lože smrtelného snažice se zakryti slzy a potlačiti hluboké vzdechy, nabádali umírajícího, aby se jen vzmužil a netratil naděje. Ač Pavel byl zcela při vědomí, zdálo se přece, jako by vidě neviděl a slyše nerozuměl. Po chvíli skonávající obrátil se na loži a upřel zrak na ciferník hodinový, kde velká a malá ručička ukazovaly, jak rychle prchá čas. Kéž by je mohl aspoň dnes zadržeti a s nimi i čas! Ani na okamžik neodvrátil zraku od rafiček a s celou duší na nich lpěl. Počítal: ještě hodinu — půl — čtvrt — 10 — 8 — 5 minut . . Srdce počalo bušiti hlasitěji, dech se krátil, studený pot řinul mu po těle. Kolemstojící jakoby čekali na jeho poslední vzdech, aby mu zatlačili oči. Zraku a paměti Pavel však dosud neztratil a dobře znamenal, co se kolem něho děje. Když se ručičky na ciferníku počaly krýti, chtěl Pavel zvolati: »Milosrdenství!«, ale bylo již pozdě; slovo uvázlo mu v hrdle. Kladivo udeřilo na péro hodinové a oznamovalo — hodinu šestou. Náš Pavel probudil se opravdu, a to z dlouhého, tvrdého spánku ve svém bytě. Drahnou dobu tápal po

světnici, nežli přišel k sobě. V děsném tom snu, který měl Pavel Kostka, poznal zřejmý pokyn Boží. Než rok s rokem se seše!, byl Pavel všecek změněn. Smířil se s Bohem a vrátiv se do vlasti, rozhodl se činiti dlouhé a tuhé pokání. Stanislav si jeho obrácení na Bohu vyžádal.

Na pokání za urážky Bohu a za křivdy nevinnému bratru činěné, zaslíbil se doživotní čistotou, dal se obléci v hrubý šat řeholní a v postech i kázni vedl přísný život. K rozmnožení cti a chvály Boží vystavěl v Prasnyši kostel s klášterem, do něhož uvedl mnichy Bernardiny. I v rodišti svém v Rostkově vzbudoval blahoslavenému Stanislavu na počest pěkný kostelík, v němž i ostatky i obraz jeho se chovají; ostatní jmění rozdál mezi chudé.

Tak ztracený Pavel Kostka opět byl nalezen.

* * *

Jako známy jsou z dějin světských rozličné sny vlivuplné (sen Astyagiův, Kroesův, Kambysův, Tarkvinia Superba, Kalpurnin, Konstantina Velikeho, Oty IV., Káry Mustafy) a jako Hospodin dle dějin biblických dával lidem ve snách poučení nebo výstrahu, tak může dojista činiti podnes. Snad stalo nebo stane se tak i nejednomu z vás. Aplikace!

Otec nebeský, nejvyšš shovívavý a milosrdný, neodvrací se ihned od člověka, když tento od něho byl se odvrátil, ale s trpělivostí otcovskou čeká na jeho polepšení a přijímá kajícího hříšníka na milost. Kéž by při dnešní sv. zpovědi přijal vás Bůh na milost všecky! Amen.

III.

»Obnovte se duchem myslí své a oblecte člověka nového, kterýž podle Boha stvořen jest ve spravedlnosti a svatosti pravdy.« Efes. 4, 23.—24.

Včera jste slyšeli, jak Stanislav Kostka v římském klášteře si vedl, jak den ode dne prospíval na dráze ctnosti a kterak svatě zakončil pozemský život svůj. Po té jste vyslechli, na jaké scesti došel zbloudilý jeho bratr, Pavel Kostka, a kterak výstražným snem přiveden jest na cestu pravou, jak ztracený opět byl nalezen.

Dnes letošní úvahy velikonoční zakončím stručným výkladem o tom, kterých pobídek dostává se zbloudilci, aby se navrátil s bezcestí na cestu pravou.

* * *

Otec nebeský, j. dr., hledí rozmanitým způsobem ztraceného nalézti, zbloudilého zachrániti. A tudíž dostává se i jinochu studujícímu, jenž zbloudil na scesti, rozličných a vydatných pobídek k návratu na cestu pravou.

Těmi jsou především důtklivé výčitky vlastního svědomí, slzy a napominání rodičů, domluvy a výtky učitelů, kárné řeči zpovědníkovy a škodlivé následky lehkomyšlného poblouzení. Jak rozmanitě, jak mocně zaznívá tudíž v něho i v srdce jeho vyzvání, aby s dosavadní cesty bludné vrátil se na dráhu spásy! A počátek k tomu již učiněn, jestli jinoch, dojat jsa milostí Boží, o sobě i budoucnosti své přemýšleje, sama sebe se táže: »Nejsi na scesti?« a dostává v odvět: »Ano, ano, jsi na cestě, která vede v časnou i věčnou zkázu!«

Čím živěji v něm toto přesvědčení, tento pocit poblouzení se ozývá, tím rozhodněji oživne

v něm předsevzetí: »Vrátím se na cestu, po které jsem dříve krácel, budu již jiným, budu, jaký býti mám.«

A druhý krok činí jinoch zbloudilý, obrací-li se s lítostí a pokorou ku Spasiteli, hledá-li u Něho posily k novému životu. Obrácením se duše k Bohu uskutečňuje se pravé zlepšení a náprava života.

Třetí krok nastupuje, vrátí-li se bloudící jinoch od zahálky k pilné práci a ze společnosti špatné mezi druhy dobré. Horlivá práce odvrátí od něho nejedno pokušení, jež by lepší jeho úmysly opět mohlo zviklati. Příklad soudruhů dobrých utvrdí v něm i pevné předsevzetí, opravdu dobrým býti a jím zůstatí.

Dalším krokem k nápravě bývá, přichází-li zbloudilý jinoch rodičům i učitelům svým opět s plnou důvěrou, láskou a poslušností vstříc. Slova jejich mu prospějí a v dobrém ho posilní i upevní.

Konečný pak krok a trvalý pokrok v dobrém nastane, jakmile lepšíci se jinoch zamiluje si modlitbu, kteráž jej s Bohem vždy úžeji a úžeji spojuje, když vytrvá v bdělosti a drže se pevně zásad náboženství, všelikému pokušení rázně odporuje a opravdově snaží se po křesťanské dokonalosti. Toť cesta, po níž zbloudilý jinoch může se vrátiti na cestu pravou.

Kéž byste, j. dr., všichni, kteří kráčíte po cestě pravé — jak se domnívám, jest takových velká většina — na ní vytrvali, nikdy nezbloudíce na scestí, na němž hrozí nebezpečnoství pro Boha a všeliké dobro býti ztracenu.

Kéž by dnes každý z vás, jemuž vytýká svědomí, že již jednou nohou vkročil na scestí,

poznal poblouzení svého a v čas krok svůj obrátil!

Blaze pak tomu, neboť naplní se i na něm slova Páně, že bude radost v nebi nad jedním hříšníkem, pokání činícím větší, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují. (Luk. 15, 7.) Amen.

(Po té pomodli se nahlas tři božské ctnosti!)

OBSAH:

Augustin	5
Norbert	22
Stanislav Kostka a jeho bratr Pavel	39

Poznámka. Troji cyklus rekolekci od sebe odlišný podávám P. T. mladším spolubratřím ne snad za vzor, nýbrž za skromnou pomůcku, aby na jejím základě každý po způsobu svém upravil si řeči venkonce dokonale. Jiné cykly byly: Petr hřešící a kající, Marnotratný syn, David hřešící a kající, Pokání rozumu, vůle a citu atd. Promluvy na základě příkladu zpracované byly vždy účinnější nežli řeči jiné.

Spisy, jichž bylo použito, jsou: Vyznání sv. Augustina v překladu Herčíkové, Obrácení sv. Augustina, 6 úvah od Jos. Smělého v Praze 1874, Augustin, 6 promluv od Fr. Janků v Praze 1882, stejnojmenné větší dílo od biskupa Vil. Arnoldiho v Trevíru, Církev vítězná od Fr. Ekerta, Encyklopedie příkladův a obrazův od J. Cernohouze a j. v.

- Sv. Cyrilla Jerusalemského katechese. Z textu řeckého** (vyd. J. P. Migne) přeložil s poznámkami opatřil Dr. Jan Lad. Sýkora. 3 K, váz. 3 K 68 h.
- Dvořák Xaver, Dvě katechese o přijímání svátosti pokání a nejsv. Svátosti oltářní k tiskům dospělým, kteří pravidelně v roce k nim přistupují.** 12 h.
- **Mravouka katolická. Učebnice pro vyšší ústavy dívčí.** Váz. 1 K 68 h.
- **Věrouka katolická. Učebnice pro vyšší ústavy dívčí. Vzdělal na základě velikého katechismu.** Váz. 1 K 70 h.
- Gersona Jana pojednání o tom, kterak jest potřebí přiváděti dítky ke Kristu. Přeložil Dr. J. S. Rydvan.** 68 h.
- Janský Karel, Číselný katechismus. Pro školní dítky sestavil.** —. 12 h.
- Ježek Jan a Bedroš K., Dějepis zjevení Božího ve Starém zákoně pro třetí třídu škol reálních. Čtvrté opravené vydání pořídil J. Ježek.** Váz. 1 K 80 h.
- **Dějepis zjevení Božího v Novém zákoně pro čtvrtou třídu škol reálních. Čtvrté opravené a rozšířené vydání pořídil J. Ježek.** Váz. 2 K 40 h.
- **Evangelní perikopy sváteční.** 1 K
- **Praktická rukověť pro katechety. Sestavil —.** 3 K, váz. 3 K 80 h.
- Macek Václav, Krátké poučení o katolických obřadech. Pro žáky měšťanských škol. Páté nezměněné vydání.** Váz. 50 h.
- **Krátký dějepis katolické církve. Pro žáky škol měšťanských. Šesté, v podstatě nezměněné, dle nové osnovy pražské (z r. 1887) upravené vydání.** Váz. 60 h.
- **Příprava k I. sv. přijímání.** 1 K 20 h.
- **Příprava dítek ke sv. zpovědi, zvláště ke sv. zpovědi první. S připojenými úvahami k vyzbuzení lítosti nad hříchy.** 2 K 40 h.
- Oliva Jan, Dějepis církve katolické pro venkovské školy. Část I. úvod, část II. dějepis. Ze úředních pramenů církevních sestavil a úvodem opatřil.** —. 1 K 10 h.
- O nejsv. Svátosti oltářní.** 4 h, 100 kusů 3 K.
- O svátosti bířmování.** 4 h, 100 kusů 3 K.
- Pakosta Vojtěch, Výklad katechismu. Příruční kniha pro katechety. Sestavil —. 2 díly. Díl I. 2 K 64 h, díl II. 1 K 92 h.**
- Procházka Matěj, Katolická věrouka pro vyšší školy střední. Čtvrté nezměněné vydání. Nezměněný otisk vydání třetího.** Váz. 2 K 40 h.
- **Základní nauka náboženská v církvi katolické pro vyšší školy střední. Šesté, v podstatě nezměněné vydání.** Váz. 2 K 40 h.

- Rydvan, Dr. Josef, Příprava k sv. birmování. 48 h.
 Sýkora, Dr. Jan Lad., Katechese o svátostech pro IV. třídu škol osmitřídnic. 2 K 40 h.
 Škrda, Dr. Ludvík, Die Catechonen der katholischen Kirche. Für die 5. Volksschulklassen. Váz. 36 h.
 Tippmann Karel, Výklad biblické dějepravy. Díl I. Starý zákon. 2 K 40 h, díl II. Nový zákon 3 K 20 h.
 Vondruška, Dr. Karel, Církevní rok vysvětlený školní mládeži otázkami a odpověďmi. Dle německého upravil —. 40 h.
 Zpovědní zrcadlo. 5 h, 10 otázek 4 K.

Knihovna katechetská.

Sbirka praktických spisů, kterou s povolením nejdůst. knížecí arcibiskupské konsistoře pražské vydává J. Ježek. Dosud vyšly následující svazky :

- Číslo 1. Praktická rukověť pro katechety. Sestavil J. Ježek 3 K, vázané v plátně 3 K 80 h.
 Číslo 2. Výklad biblické dějepravy. Sestavil K. Tippmann. Díl I. Starý zákon. 2 K 40 h. — Díl II. Nový zákon. 3 K 20 hal.
 Číslo 3. Výklad katechizace. Příruční kniha pro katechety. Sestavil Vojtěch Pakosta. Díl I. 2 K 64 h, váz. v plátně 3 K 44 h. Díl II. 1 K 64 h, vázaný v plátně 2 K 72 h.
 Číslo 4. Duchovní cvičení velikonoční. Sestavil J. Ježek. 80 h.
 Číslo 5. Evangelní perikopy, jimž obsah, výklad a poučení přičinil Frant. Dusil. Část I. Perikopy nedělní. 1 K 60 hal.. váz. v plátně 2 K 20 h.
 Číslo 6. Výklad evangelních parabol. Promluvy, jež napsal Václav Macek. 1 K 44 h, váz. v plátně 2 K 4 h.
 Číslo 7. Katechese sv. Cyrilla Jerusalemského. Z textu řeckého (vydání J. P. M. de) přeložil a poznámkami opatřil Dr. Jan Ladislav Sýkora. 3 K, váz. v plátně 3 K 80 h.
 Číslo 8. Příprava k sv. birmování. Napsal Dr. J. Rydvan. 48 hal.
 Číslo 9. Sv. Augustina kniha o vyučování katechumenů. Přeložil Ferdinand Jolík. 5 h.
 Číslo 10. Jana Gersona pojednání o tom, kterak jest potřeba přivádět dítky k Kristu. Přeložil Dr. Jos. Rydvan, Sv. Jeronyma dva listy vychovatelské. Přeložil Jan Ježek. Cena 68 h.
 Číslo 11. Evangelní perikopy, jimž Obsah, Výklad a Poučení přičinil J. Ježek. Část I. Perikopy sváteční. 1 K.

Laskavě zakázky vyřizuje

Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci,
 v Praze, Mělnická ul. č. 536.

(Palác české spořitelny.)